

Ismerkedés az Amoris Laetitia-val (család)csoporthoz számára

Tartalom: Ferenc pápa szinódus utáni apostoli buzdítása: Amoris Laetitia = A családban megélt szeretet öröme

Bevezetés

1. Házasság és család a Szentírásban (Az Ige fényében)
2. A családok helyzete – és küldetése ma
3. A házasság szentsége
4. A szeretet a házasságban
5. A szenvedélyes szeretet
6. A termékeny váló szeretet
7. A családok és a lelkipásztorkodás
8. A gyermekek nevelése
9. Házastársi és családi lelkiség
10. A törekenység kísérése és az irgalmasság

Bevezetés

A Katolikus Egyház nagy tanácskozó „szervei” a néhány évente összehívott Püspöki Szinódusok. Ezeken a világ minden országát képviselő püspökök és szakemberek keresik a választ az adott kor legsürgetőbb kérdéseire. Utóbb két egymáshoz kapcsolódó szinódus 2013 és 2015 között a család helyzetével és a keresztény családok küldetésével foglalkozott. Ferenc pápa e szinódusok eredményeit foglalta össze *Amoris Laetitia* (ejtsd: amórisz letícia!) avagy „A családban megélt szeretet öröme” c. szinódus utáni apostoli buzdításában, kiegészítve azokat saját mély és útmutató gondolataival.

Mivel e pápai levél sajátosan a családokról és a családokhoz is szól, ajándék a családok számára, ha mélyebben megismerik azt, sőt komolyabb keresztény számára kötelesség-szerű. De ajándék minden keresztény és minden közösség számára is, ha közelebb kerülnek e csodálatos mélységű szinódusi pápai buzdításhoz, hogyan látja ma az egyház a családot, a család küldetését – és minden keresztény küldetését a családokkal kapcsolatban.

A következőkben fejezetről fejezetre végigvesszük a pápai buzdítást, kiemelve annak legfontosabb szempontjait. Reméljük, ez kedvet csinál a teljes levél elolvasásához, átgondolásához is. A következő elmélkedéseinek jelentős része szó szerint idézi az Amoris Laetitiát (olykor kisebb néha nagyobb magyarázatokkal kiegészítve azt). A könyv sorai között található számok a pápai buzdítás pontszámait jelzik.

Tudnunk kell, hogy korábban *Szent II. János Pál* pápa írt egy hasonló „apostoli buzdítást”, mely az akkori, 1980-as családszinódus gondolatait foglalta össze, és a címe: *Familiaris Consortio* (ejtsd: Fámiliárisz Konzorcio – A családi közösség). E korábbi dokumentum rokon az Amoris Laetitiával, és sok gondolat, szempont megjelenik már benne, melyeket Ferenc pápa idéz is szinódusi levelében. Ferenc pápa apostoli buzdítása tehát szerves folytatása Szent II. János Pál pápa levelének.

A könyv 20 fejezetre osztása annak megfelelően jött létre, hogy a családcsoporthoz általában havonta találkoznak, azaz évente 10-szer. A 20 fejezet így két év anyaga lehet. Akik kéthetente szoktak összejönni, azok egy év alatt végigvehetik a 20 fejezetet. – Az első 10 fejezet *teljes áttekintést* nyújt a pápai buzdításról. A második 10 fejezetben azokat a fontos részeket próbáltam ismertetni, amelyeket még mindenképp *meg kell ismernünk*, hogy teljesebb betekintésünk legyen Ferenc pápa írásába, de nem fértek már bele az első 10 fejezetbe (azaz a 10 találkozóba, tekintettel azok reális időtartamára).

1. találkozó
Házasság és család a Szentírásban (Az Ige fényében)
(AL 1. fejezet)

Bevezető ének javaslat

Köszönöm Neked Istenem...

Áldott legyen az Úr Alleluja...

Te kötötted egybe a szívünket (Áldjad én lelkem az Urat, 170)

A tapasztalatok megosztásáról:

Amire törekedniünk kell

- fedezzük fel egymásban Isten jelenlétét
- figyeljünk egymásra, hogy megértsük azt is, amit testvérünk mondani szeretne!

Amit el kell kerülnünk

- túl hosszán, túl részletezve beszéljünk
- valakit megbántunk szavainkkal
- beleszólunk egymás szavaiba
- megszólunk valakit
- lényegretörően, mintegy Isten előtt állva beszéljünk, ajándékként egymás számára

Kérdések a tapasztalat-megosztáshoz

Milyen kegyelmeket kaptál a nyár folyamán?

Milyen nehézségekkel és/vagy hibákkal szembesültél?

Mit kaptál tavaly csoportunktól? Mit vársz idén?

Bevezető ima: *Imát minden alkalommal megfogalmazhatnak a résztvevők is (a találkozó elején vagy végén).*

Pl. körbe adhatunk egy keresztet, Szentírást vagy egyebet, s akihez ér, az van meghívva az imára, de tovább is adhatja a következőnek. Az itt javasolt imát ilyenkor is jó elimádkozni, mert bevezetnek a napi témába!

Az imák esetenként némileg alakítandóak aszerint, hogy a jelenlevőknek vannak-e még otthon élő gyermekeik, illetve hogy valakiknek nincs gyermekük; olykor a gyermekek életkora és a jelelevők esetleges igényei szerint. Utóbbival kapcsolatosan ők maguk is megfogalmazhatják kéréseiket.

Szentlélek Úristen. Hálát adunk, hogy ismét összehoztál bennünket, s veled kezdhajjuk új „iskolaévünket”. Idén Ferenc pápának a családról írt szinódus utáni apostoli buzdításával ismerkedünk, amelyben a pápa összefoglalja a 2014/15-os püspöki szinódus döntéseit, s hozzáfűzi saját kiegészítéseit, buzdításait. A pápai levél által a család, a házasság isteni titkaival ismerkedünk. Isten Szent Lelke vezess minket, hogy nyitott szívvel hallgassuk a szinódus, illetve a pápa útmutatásait. Add, hogy amint a szentatya hív minket, válhassunk az Isten kegyelméből élő házasságok és a családok példáivá, a mai összezavarodott világban, különösen korunk ifjúsága számára. Ámen!

Isten Igéje: Ter 1, 26-28

Témánk: *A témát felolvashatjuk úgy, hogy egy-egy részletet más-más jelenlevő olvas fel. Lehetőleg mindenkinek a kezében legyen füzet, hogy követni tudja az olvasottakat.*

A pápai levél bevezetése

A levél sokszor megfogalmazza, hogy az Egyház örömét találja az élő keresztény családokban, az emberiség számára pedig a reményt jelei ők: 1. pont: „A családokban megélt szeretet öröme az Egyház is. Amint a szinódusi atyák jelezték (a világ minden részéről), a házasság válságának számos jele ellenére a család utáni vágy továbbra is eleven, főként a fiatalok között, és ez felhívás az Egyház számára is. A családra vonatkozó keresztény üzenet valóban örömhír.” Szeretnénk – írja később több helyen a levél -, hogy családjaink élete olyan legyen, hogy korunk kereső, és a hittől sokszor elszakadt fiataljai is felfedezhessék bennük azt, amire vágnak.

5. „E buzdításnak különös mondanivalója van az *Irgalmasság Évében*. Mert javaslatnak szánom a keresztény családok számára, hogy becsüljék meg a házasság és a család ajándékait, és őrizzék a szeretetet, mely olyan értékeket hordoz, mint a nagylelkűség, avagy az elkötelezettség a hűségében és a türelemben. Mindenkit buzdítok, hogy a keresztény család legyen az elkötelezettség és a megértés jele.”

A család az Ige fényében

A pápai levél első fejezete a címben megjelölt témát tekinti át – a házasság és család az Ige fényében, azaz a Szentírásban – s számunkra is feltárja ennek szépségét: 8. „A Bibliát már az elejétől kezdve családok, nemzedékek, szerelmi történetek és családi válságok népesítik be: az első laptól – melyben színre lép Ádám és Éva családja, a maguk erőszakkal terheltiséggel és a folytatódó életerejével (vö. *Ter 4*) –, egészen az utolsó lapig, amelyen megjelenik a Menyasszony és a Bárány (vagyis Jézus és az egyház) menyegzője (vö. *Jel 21,2.9*). A Jézus által leírt két ház is sok családi élethelyzetet képvisel, melyek egyike sziklára, a másik homokra épült (vö. *Mt 7,24–27*), amit a bennük élők szabad döntése hoz létre.”

Te és a feleséged

9. Lépjük át a családi ház küszöbét, melyben a család az ünnepi asztal körül ül. A középpontban ott találjuk az apa és az anya párosát, szerelmük egész történetével. Bennük valósul meg az az őseredeti terv, melyet maga Krisztus olyan nagy hangsúllyal idéz: „Nem olvastátok, hogy a Teremtő kezdetben férfinak és nőnek teremtette őket?” (*Mt 19,4*). És idézi a Teremtés könyve parancsát: „Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, és feleségéhez ragaszkodik, s a kettő egy test lesz” (*2,24*).

11. „A pár termékeny kapcsolata képmássá válik Isten misztériumának felfedezéséhez: A Szentháromság keresztény szemlélete Istenben az Atyát, a Fiút és a szeretet Lelkét szemléli. A háromságos Isten szeretetközösség, és a család az ő élő tükröződése. Megvilágosítók számunkra Szent II. János Pál szavai: „A mi Istenünk a maga legbensőbb misztériumában nem magány, hanem család, mert birtokolja magában az atyaságot, a fiúságot és a család lényegét, ami a szeretet. Ez a szeretet az isteni családban a Szentlélek.” A házaspár szentháromságos szemlélete új formában jelenik meg Szent Pál teológiájában, amikor az apostol kapcsolatba hozza azt a Krisztus és az Egyház közötti egység „misztériumával” (vö. *Ef 5,21–33*).

12. Jézus a házasságra reflektálva a Teremtés könyvének egy másik lapjára is utal: Az első az ember nyugtalan, és „hozzá illő segítőtársat” keres (*2,18.20*), aki képes feloldani az őt zavaró magányt. Az eredeti héber kifejezés közvetlen – szemtől szemben – kapcsolatra utal, egy egyszersmind hallgatag párbeszédben. Találkozás ez egy arccal, egy „te”-vel, aki tükrözi az isteni szeretetet, és „a legkiválóbb jó, magához hasonló segítség” (*Sir 36,26*).

(Figyelemreméltó, hogy a házasságot, a családot két évezreden át nem merték a Szentháromsághoz hasonlítani. Ebbe belejátszott az is, hogy a szexualitást a zsidóság is, majd a középkor, és benne az egyház is valamiképp bizonytalanul ítélte meg. Igaz ez akkor is, ha tudjuk, hogy egyház kezdettől szentnek és szentségnek tartotta a házasságot. Elsőként Szent II. János Pál pápa hasonlította a házasságot és a családot a Szentháromság isteni titkához, annak családias egységéhez és teremtő „termékenységéhez”. Ha keresztény házasságok erről elmélkednek, a végtelen hálának kell felfakadnia szívükből.)

A szenvedés és a vér ösvénye

19. Az „egész Szentírás egyúttal végigvonul a keserű valóság: a *fájdalom, a rossz, az erőszak jelenléte is*, melyek megsebzik a család életét. Megjelenik ez az első kapcsolatokban, Kain és Ábel ellentétében, Ábrahám, Izsák és Jákob pátriárkák feleségei és gyermekeik közötti vitákban.”

21. „Maga Jézus is szerény családban születik, mely részese a *szenvedéseknek*. Hamarosan menekülnie kell idegen földre. Jézus engedi, hogy bevonják a halál drámájába Jairus és Lázár házában (vö. *Mk 5,22–24.35–43; Jn 11,1–44*); meghallja a naimi özvegy kétségbeesett kiáltását halott fia mellett (vö. *Lk 7,11–15*), elfogadja az epilepsziás gyermek apjának segélykérését egy kis vidéki faluban (vö. *Mk 9,17–27*). A saját házukban találkozik a vámosokkal, például Mátéval és Zakeussal (vö. *Mt 9,9–13; Lk 19,1–10*), és a bűnösökkel is (vö. *Lk 7,36–50*). Ismeri a családok félelmeit, feszültségeit, és beleszövi ezeket példabeszédeibe.”

Az ölelés gyöngédsége

27. De a sebekkel szemben: „Krisztus, tanítványai számára megkülönböztető jelül mindenekfölött a szeretet törvényét és a másokért való odaadást vezette be: 'Senki sem szeret jobban, mint aki életét adja barátaiért' (Jn 15,13). A szeretet gyümölcse az irgalmasság és a megbocsátás is.”

28. „A szeretet horizontján, mely a házasság és a család keresztény tapasztalatának lényegi eleme, egy másik erény is feltűnik, a *gyöngédség*. A Szentírás a hívő és Ura közötti egységet is több alkalommal is az apai és anyai szeretet vonásaival írja le. A Zsoltáros így énekel: 'Megtanítottam hallgatni a lelkem, így békét szereztem neki. Mint anyja ölén a gyermek, a lelkem bennem úgy pihen' (131,2). Ozeás próféta Istennek, mint apának adja szájára e megindító szavakat: 'Gyermek volt még Izrael, amikor megszerettem (...) Én tanítottam meg járni. (...) Puha köteléssel vonzottam, a szeretet kötelékeivel. Olyan voltam hozzá, mint aki arcához emeli a csecsemőt; lehajoltam hozzá, enni adtam neki'” (Oz 11,1.3–4).

29. A II. Vatikáni Zsinat óta a családot „*család-egyháznak*” is nevezzük (vö. 15. p.), hisz a jézusi családban, hasonlóan az egyházhhoz, jelen van Jézus. Így a család küldetése is az, amint az Egyházé: hogy 'jele és egyben megjelenítője legyen Jézusnak a világban.' – A család e hivatás betöltése érdekében hivatott arra, hogy táplálkozzék a mindennapos imádságból, Isten igéjének olvasásából és az Eucharisziából, hogy ily módon növelje önmagában a szeretetet, és egyre inkább a Szentlélek templomává, 'kis egyházzá' váljék.

Életpéldák: 1. *A Szent Család*. A szentírásban megjelennek a *körvonalai a Szent Családnak*, Józsefnek és Máriának, akik között 30 éven át, pontosabban József haláláig (melynek idejét nem tudjuk), ott élt Jézus. Minden keresztény házaspár hivatása az, hogy kettejük (és a gyermekek) között ott legyen mindig Jézus (vö. Mt 18,20) – és hogy ezáltal állandóan működhessen a házasság szentségének kegyelme.

Vajon Máriának és Józsefnek mindig könnyű volt ez? Emberek voltak, ezért bizonyára nem. Kapcsolatuk rögtön egy fájdalommal kezdődött, amikor kiderült, hogy Mária gyermeket vár. De József is figyelt az isteni indításokra, s ezek oldották meg a felmerülő kérdéseket. Ez a rendkívüli Istenre figyelés, és az indításainak való azonnali engedelmeskedés is összekötötte őket. Együtt élték át az elvesztéseket, szenvedéseket. Mária indul Józseffel Betlehembe, ahol nem találnak szállást az isteni gyermek megszületéséhez. Így elsőként élük át Jézus visszautasítottágát. Majd indulnak Egyiptomba, Heródes elől: idegenbe. Hátuk mögött a heródesi gyermek-gyilkosság gonoszsága. Majd vissza Názáretbe. Együtt élük át Jézus elvesztését a templomban, majd megtalálását. És a következő éveket is, melyben „Jézus engedelmes volt nekik”.

A menyeyi Atya nemcsak szeplőtelen szűz Anyát, hanem gondoskodó, példa-adó nevelőapát is választott Fiának, hogy harmonikus családi életben készülhessen művének elvégzésére. Segíthetnek a jó Szent Család filmek elképzelt eseményei is, hogy mi is elképzelhessük, hogyan élhetett a Szent Család. Bizonyos hogy Istennek egy sajátos jelenlétében: mindig a második isteni személlyel közöttük, és olyan szeretetben, mely alkalmassá tette őket Jézus jelenlétére. Mária aztán tovább kísérte Jézust a szenvedések útján, egészen megfeszítésig. Bizonyára ő is kimondta Fiával: Atyám, ha lehetséges múljék el ez a pohár, de ne az legyen, amit én akarok, hanem amit te. Így élhette meg azután a feltámadást, a Szentlélek kiáradását, s a kor első szentmiséit, egészen elszenderüléséig. – Tekintsük célnak, hogy saját családukat is “szent családdá” alakításuk, a boldogságos Szűz és szent József példáját követve – hogy Jézus mindig közöttünk lehessen!

2. *Bibliai nevek egy családban*. Egy 7 gyermekes család szülei mesélték: *Az apa:* Az én nevem Csongor. Meglepett, amikor láttam, hogy feleségem családjában mind a 4 gyermek szentek nevét viseli. Tetszett is ez, mert amikor bér málkóztam, akkor tapasztaltam meg, milyen ajándék volt számomra, hogy lett egy szent védőszentem és példaképem. Szent irigységgel hallgattam egy-egy családi összejövövelen a

feleségem családjában viselt, és az általam is nagyon szeretett szentek neveit. – *Az anya:* Fialat házasként beszélgettünk arról, hogy olyan neveket szeretnénk adni gyermekeinknek, amely névben egy szent élete és példája is megjelenik. Mert egy ilyen név motiválhatja gyermekeinket már nevük hallása által is. Mivel mindketten, és most már együtt, erősen olvastuk a Szentírást, arra a döntésre jutottunk, hogy válasszuk a neveket a Szentírásból. Elsőnek egy lány és egy fiú érkezett, ők a Mária és József nevet kapták. Majd ahogyan érkeztek, lett Márk és János majd Eszter és Magdolna. – *Apa:* Gyermekeink boldogok neveikkel, mert sokszor szóba kerül a családban a nevet viselő bibliai szentek példája, és az is, mit tanulhatunk tőlük, hogyan követhetjük őket. – *Anya:* És e nevek még a Szentírás szeretetére is vezették gyermekeinket.

Kérdések az elmélkedéshez majd a beszélgetéshez

Csend – elmélkedjünk, mit mondtak számunkra az olvasottak

A beszélgetés során előbb az 1-es kérdésre válaszolunk (körben, egymás után), majd a 2-esre, s a 3-asra, ha marad idő. Ha valakit különösen egyik kérdés érintett meg, beszélhet arról.

Mit mondott számodra, hogy a család a „Szentháromság földi képmása”?

Mire hív e megfogalmazás, hogy a család „kis egyház”?

Mit akar kifejezni e megfogalmazás: hogy a család a vérnek és a szeretetnek ösvényén jár?

Havi elhatározás

Ferenc pápa írja Evangelii Gaudium c. apostoli buzdításában: Isten „mindig egy újabb lépés megtételére hív. Azt kéri, hogy legyünk készek a további növekedésre, és kérjük tőle azt, amit még nem értünk el.” (EG 153) „Minden családnak a szeretetre való szüntelen törekvésben kell élni” mondja az AL (325).

– Szeretnénk megújultan építeni házasságunkat, családjunkat, mint „kis egyházat”! – „*Minden nap egy új lépés!*” – minden nap egy új cselekedet *szerelemből*, egymás vagy/és gyermekeink felé. S ha nem sikerült? Ez mindig előfordulhat. Kezdjük újra! Ne kérjük soha számon egymástól, ha nem sikerült, hanem tegyük meg a mi lépésünket – és ezzel segítsük egymást is.

Záró imádság – *Ima a föld minden családjáért (II. János Pál pápa imádsága)*

Istenünk, minden tőled származik a mennyben és a földön. Atyánk, Te a szeretet és az élet vagy! Add, hogy a földön minden család legyen az isteni kegyelem forrása, az élet és a szeretet igazi szentélye a nemzedékek számára, amelyek egymást követik – Fiad, Jézus Krisztus által, aki ’asszonytól született’, és a Szentlélek közreműködésével.

Add, hogy kegyelmed vezérelje a házastársak gondolatait és cselekedeteit, családjuk és a világ minden családja javára.

Add, hogy a fiatal nemzedékek erős támaszt találjanak a családban emberségük érdekében, hogy igazságban és szeretetben növekedjenek.

Add, hogy a *házas pári szeretet, megerősítve a házasság szentsége által, erősebbnek mutakozzék*, mint bármely gyöngeség és válság, amely családjainkat néha sújtja.

Végül kérünk, add meg a názáreti Szent Család közbenjárása által, hogy az Egyház a föld összes nemzete között sikerrel hajthassa végre küldetését a családban és a családokon keresztül. Hogy családjainkban valóságosan *jelen lehessen Jézus, és így legyenek Jézus szeretetének és jelenlétének jelei a világban*. A mi Urunk, Jézus Krisztus által, aki az út, az igazság és az élet mindörökkön-örökké. Ámen

Záró ének: a bevezetőben jelzettek közül, vagy:

Köszönöm Jézus, köszönöm Jézus...

Szeretet áradjon bennünk...

2. találkozó

A családok helyzete – és küldetése ma

Bevezető ének ajánlás

Mária jó Anyánk...

Ne félj, mert megváltottalak...

Jó az Úrban bizakodni...

Tapasztalatok megosztása

Kérdések a megosztáshoz

Milyen öröm ért az elmúlt hónapban, családotokban vagy életeredben?

Sikerült-e néhányszor megvalósítanod elhatározásunk: hogy naponta legalább egyszer valami szokásosan túlmenő örömet szerzünk házastársunknak vagy gyermekeinknek?

Milyen visszhangja maradt a szívedben a titkoknak: hogy a család a Szentháromság képmása és kis egyház?

Bevezető ima: *Az imát minden alkalommal megfogalmazhatják a résztvevők is. Pl. körbe adhatunk egy Szentírást, keresztet vagy egyebet, s akihez ér, az van meghívva az imára, de tovább is adhatja a következőnek. Az itt leírt ima ilyenkor is segíthet, mert bevezet a napi témába.*

Urunk Jézus! Hálát adunk, hogy ismét összejöhattünk a Te nevedben. Kérünk légy közöttünk Lelked által, s tölts be jelenléted fényével mai esténket.

Folytatjuk az ismerkedést a szentatyá családokhoz írt levelével, s figyelünk a pápa, s útmutatásaira. Ma világunk házasságainak sebeiről olvasunk, majd ezekkel szemben a mi reményünkről és küldetésünkről. Sokszor megrendülten látjuk korunk társadalmát, szétzilált házasságait, kapcsolatait, és halljuk a sok hamis és szennyes ideológiát, amelyektől féltjük gyermekeinket. Add, hogy meghalljuk az egyház és a pápa erőt adó szavait, és megértsük meghívását, hogy mi is küldöttek vagyunk ebben az adott világban; vagyis hogy különösképpen a keresztény családok küldetése az, hogy gyógyítsák a családok világának sebeit. Ámen!

Isten Igéjének e szakasza kapcsolódik ahhoz, amire a pápa a családokat hívja: hogy legyünk támaszai a környezetünkben élő sebzett családoknak, kapcsolatoknak: Mt 25, 31-46

Átgondolandó téma

„A családok valósága és kihívásai”

A pápai levél (Amoris Laetitia – ejtsd: letícia! = a „Családban megélt szeretet öröme”) második fejezete mai találkozóink témája: „A családok valósága és kihívásai.” A szinodus első része (pontosabban a rendkívüli szinodus) a családok helyzetének felméréseivel, értékelésével foglalkozott. Ferenc pápa levele is összefoglalja e témát, és ezzel kapcsolatban is mutat irányt. *Szól a házasságot sebző áramlatokról:* így az individualista-fogyasztói szemléletről, mely az ember céljának a birtoklást és az élvezetet tartja; az ideológiákról, melyek a hit gyengülésével párhuzamban egyes országokban kialakultak, és leértékelik, feleslegesnek tartják a házasságot, a hűséget, avagy azt hirdetik, hogy a házasság nem csupán egy férfi és egy nő kapcsolata, hanem pl. két egyneműé. (Pl. a *gender* ideológia vallja ezt, valamint hogy az egynemű pároknak is joga van gyermeket örökbe fogadni, vagy hogy a gyermekeket nem szabad fiúnak és leánynak nevelni, döntsék el majd ők serdülő vagy felnőtt korban, milyen neműek akarnak lenni.) Szól a szabad-szex ideológiájáról és a pornográfiáról, melyeket a média, az internet vészesen közel visz a fiatalokhoz, s melyek súlyosan rombolják a házasság előtt állóknak személyiségét, és jó házasságra való készületét is. Beszél a párkapcsolatok vagy családok helyzetéről: a házasságkötés halogatásáról, a döntésben való bizonytalanságról, az együttélésekről, a válásokról, mozaik családokról, leányanyákról, a sebzett családok által a gyermekekben létrehozott súlyos torzulásokról, a születések csökkenéséről, a demográfiai válságról. Ír a férfi és nő közti egyenlőtlenségekről, a házasságon belüli erőszakról, avagy a nők, gyermekek kizsákmányolásáról a prostitúció által vagy egyéb módokon, az emberkereskedeletről, a droghasználatról és ennek hatásairól; a migrációról, mint a családok százmillióit sújtó szegénység és üldözések következményéről stb.

A remény szava. Ha a világnak, a családoknak, az ifjúságnak mai helyzetéről beszélünk, többnyire elsodor minket a tehetetlen pesszimizmus. Ferenc pápa – amint a korábbi pápák is – e sötét helyzetekben is a mély hitre, reményre, és abból fakadó magatartásra hív bennünket. Így ír: 57. Hálát adok Istennek, hogy sok család – távol ugyan attól, hogy teljesen tökéletesnek

lehesse őket mondani – a szeretetben él, teljesíti hivatását, s ha néhányszor el is botlik, halad előre az útján. Az aggodalmat keltő valóságok kihívások. De ne essünk abba a csapdába, hogy kimerülünk az önmagunkat védő siránkozásokban, ahelyett hogy ezek *missziós kreativitást ébresztenének bennünk.*”

A remény alapja és megvalósulásai

57. „Az Egyház minden helyzetben észreveszi annak szükségét, hogy elmondja az igazság és a remény egy szavát. (...)” Ha sok nehézséget látunk, ezek is felhívják arra, hogy „szabadítsuk fel magunkban a remény energiáit úgy, hogy prófétai álmokra, a szeretet átalakító tetteire és képzelőerejére fordítjuk le azokat”.

A legreménytelenebbnek látszó történelmi körülmények között is tudatosítanunk kell, hogy a történelemnek, és az egyház történetének is voltak már sok kilátástalannak látszó korszakai, és Isten mindig elvezette népét egy új virágzás felé. Arra is hív a pápa: ne feledjük, hogy az emberek, a legzavarosabb kulturális vagy erkölcsi körülmények között is, *a lelkük mélyén keresik Istent*, illetve hogy a sötét hullámok között vergődő emberek is meg vannak hívva az üdvösségre. Szeretettel kell közelednünk tehát hozzájuk, hogy idővel, egyszer csak megnyíljon a szívük, s kinyilvánuljon keresésük. Ilyenkor aztán (a Szentlélek vezetésével) nekünk „kell megtalálnunk azokat a szavakat, formákat, amelyek az ő adott körülményeik között megszólíthatják őket” (vö. AL 40, 77, 79; Evangélium Gaudium 71, 72).

A számunkra elfogadhatatlan úton járó, esetenként zavaros vagy váltakozó kapcsolatok között élő fiatal ismerőseinkhez vagy embertársainkhoz is hasonló irgalmas szeretettel és megértéssel kell fordulnunk, mint ahogyan Jézus-, az Isten Fia is fordult a bűnösökhöz. Tudatosítanunk kell, hogy az emberek gyakran azért fordultak el a házasságnak számunkra szent formájától, mert csalódtak a hozzájuk közel álló családokban. De lelkük mélyén keresik a megoldást. Nekünk kell tehát „megtalálnunk azokat a szavakat, motivációkat és tanúságtételeket, amelyek megérinthetik e fiataloknak azt a legbensőjét, ahol képesek a nagylelkűsége, elkötelezettsége, a szeretetre és hősiességre is, hogy így meghívjuk őket a házasság kihívásának bátor és lelkes elfogadására.” (40)

Küldetésünk a sebzettekhez

181. A keresztény családok ne feledjék, hogy „a hit nem emel ki minket a világból, hanem fokozottan elmerít benne, (...) Mindegyikünknek sajátos szerepe van Isten országa eljövételének előkészítésében”. A családnak (vagy családközösségnek) nem szabad azt gondolnia magáról, hogy ő egy erődítmény, melynek meg kell védenie őt a társadalomtól, hanem szolidárisan *ki kell lépnie önmagából.*” 182. „Egyetlen család sem lehet termékeny, ha túlságosan másmilyennek vagy ’elkülönültnek’ tekinti magát. Jézus kegyelemmel és bölcsességgel telt családja sem ’különleges’ családként élt, mint a néptől idegen és távoli otthon.” „Arra vagyunk hivatva, hogy fölkináljuk másoknak a tanúságtételt az Úr üdvözítő szeretetéről. *A szíved tudja, hogy az élet nem ugyanaz nélküle. Tehát az, amit felfedeztél, ami segít élned, és ami reményt ad neked, ez az, amit közölnöd kell másokkal.*”

A pápai levél felsorolja a legkülönbözőbb-, *kapcsolatukban vagy családjukban sebzett személyeket, helyzeteket*, hozzáfűzve, hogy ők is mindannyian az egyháznak, a plébániának és kiemelten a keresztény családoknak szeretetére vannak bízva. Elsősorban az un. „nagy-családnak”, azaz a sebzettek tágabb rokonságának, majd az egész keresztény közösségnek és a családközösség(ek)nek „kell szeretettel támogatniuk a leányanyákat, az árvákat; az egyedülálló nőket, akiknek gondoskodniuk kell gyermekeik neveléséről; a fogyatékosokat, akik szeretetet és közelséget igényelnek; a függőséggel küzdő fiatalokat; a házassulatlanokat, az elváltakat vagy özvegyeket, akik a magánytól szenvednek; az öregeket és betegeket, akikkel gyermekeik nem törődnek.” Hasonlóan a plébániái közösségnek és a családok közösségeinek küldetése, hogy kinyissa szívét minden szenvedő felé, így azok felé, akik az élet különböző csapásai-, pl. egy családtag halála miatt szenvednek. És a közösség az is, mely „időben felfedezheti és feljelenheti a családon belüli erőszakot vagy a gyermekeket ért szexuális visszaéléseket, és egészséges

szeretetet és családi támogatást nyújthat nekik, amikor a szülők képtelenek ezt biztosítani.” (197. vö. 246, 250, 252.)

183. „Az a házaspár, amely tapasztalja a szeretet erejét, tudja, hogy ez a szeretet arra hivatott, hogy gyógyítsa az elhagyottak sebeit, meghonosítsa a találkozás kultúráját, harcoljon az igazságosságért. – Isten a családra bízta a világ ’otthonossá’ tételének tervét. A nyitott és szolidáris családok teret nyitnak a szegények (és bármilyen sebzett életformában élők) előtt, képesek arra, hogy baráti kapcsolatban legyenek azokkal, akik náluk rosszabb helyzetben vannak. Ha valóban szívükön viselik az evangéliumot, nem feledhetik, amit Jézus mondott: ’Amit a legkisebb testvéreim közül egynek tettetek, nekem tettétek’ (Mt 25,40). Azt élik meg, amit Jézus szavai oly világosan megkívánnak tőlünk: ’Amikor ebédet vagy vacsorát adsz, ne hívd meg barátaidat, sem testvéreidet, sem rokonaidat! Hívd meg a szegényeket, bénákat, sántákat, vakokat. S boldog leszel” (Lk 14,12–14). Igen, ez a boldog család titka.’ – 184. „A keresztény házastársak színesre festik a közélet szürkeségét is azzal, hogy megtöltik azt a testvériség, a szociális érzékenység, a fénylő hit és a tevékeny remény színeivel, – a törekeny személyek (kapcsolatok és házasságok) megvédése által is.”

Hogy tudjuk az evangélium vigaszát továbbadni?

– amikor a sok gyermek is nagy terheket ró ránk, kérdik, különösen a kisgyermekes szülők. A sokféle emberi és társadalmi sebnak a plébániára, a családokra bízása első olvasásra irreális terhet látszik róni a plébániára, a családokra. Természetesen minden *család elsődleges feladata*, hogy önnön családját, házaspári kapcsolatait-, a gyermekeket, esetenként a nagyszülőket gondozza. De egyidejűleg, a körülmények adta lehetősége szerint *nyitottnak kell lenniük* a plébániái feladatok (mint pl. a jegyesoktatás stb.) felé, és a szenvedők felé is. – Sok családközösség, családmozgalom megtalálja a módját, miként tudják tagjai arányosan beosztani idejüket, hogy saját családjuk és közösségük mellett legyen idejük a plébániái feladatok vállalására és a szegény családok felé való küldetésre.

Ferenc pápa előző buzdításában, melynek címe *Evangélium Gaudium* (=Evangélium Öröme), konkrét utakat mutat, válaszul az előző kérdésre: EG 127. „Vigyük el az evangéliumot azoknak, akikkel épp dolgunk van, mindennapos találkozásaink alkalmával. És ez spontán módon bárhol megtörténhet, utcákon, tereken, munka közben”. Pl. ha gyermekünkre várunk az óvodában, az iskolában, avagy az orvosi rendelőben, és más szülővel vagyunk együtt.

EG 128. „A hit továbbadásának első mozzanata a *személyes párbeszéd*, melyben lehetővé teszem, hogy a másik kifejezze, megossza örömeit, reményeit, aggodalmait.” Pl. ha őszinte érdeklődéssel megkérdezem tőle: *hogyan vagy?* Még egy ismeretlentől is megkérdezhetem: *miért vagy olyan boldog, avagy szomorú.* Ha valakinek fájdalma pl. rokonainak halála közismert, kifejezhetem együttérzésemet, egy öröm esetén gratulálhatok. A személyes kapcsolat kialakulása után lehet felvillantani a hitnek, illetve a keresztény közösségnek fényeit és meghívását.

Életpéldák:

Több család-mozgalom hívja meg tagjait a szenvedőkkel, rászorulókkal való konkrét törődésre. – 1. Az *Equipes Notre-Dame mozgalomnak* (Ekipp Notre Dame – rövidítve END) az „Új impulzus” c. 1988-ban írt irányelvei között szerepel: „Fontos, hogy a csoportok a különböző szociális területek felé nyitottak legyenek. Megadunk néhány különösen fontos feladatot: Fiatalok csoportjainak kísérése. Jegyeseknek a keresztény házasságra való előkészítése. A konfliktusokkal küzdő házaspárok segítése. Segítségnyújtás az újraraházasodott elváltaknak. Gondoskodás olyan fiatalokról, akik házasság módjára együtt élnek.”¹

2. A *Fokoláre Mozgalom* „Új Családjait” Chiara Lubich már 1970 táján ösztönözte, hogy összpontosítsanak azokra a helyzetekre, ahol a szenvedő, Elhagyott Jézus arca leginkább ragyog: mint a megosztott családok, az elváltak, az árvák, az elhagyott gyermekek, az özvegyek és magányosok, a kitalizáltak...” Rátok bízom a világnak ezt a hatalmas részét, amely

darabjaiban hever. Jézusnak kell a mi szemeink által a tömegre tekintenie és cselekednie. A szánalom nem áll meg az érzelemnél, hanem olyan cselekedetekben nyilvánul meg, amelyek azután a Mennyországba is elkísérnek bennünket.”– Az Új Családok között szaporodni kezdtek az örökbefogadások, az elváltak-, egyszülős családok stb. támogatásai. Pl. ünnepeket, pihenőnapokat, közös nyaralást szerveznek, ahol ezeket az embereket is meghívják, hogy élvezzék a család légkörét.²

Csend – elmélkedjünk, mit mondtak számunkra az olvasottak, majd beszéljünk Sikerül-e legyőzni ösztönösen feltámadó ítéletedet, egy-egy hitünkkel-erkölcsünkkel ellenkező magatartás láttán, és Jézus irgalmával tekinteni az ilyenre?

Tudtál-e már segíteni a családok világának fent felsorolt valamely sebesültjén?

Hol tudnák(nánk) segítséget nyújtani plébániánknak vagy lelkipásztorunknak az imént jelzett, családokkal kapcsolatos tevékenységekben?

Havi elhatározás

Ferenc pápa iránymutatását kezdjük gyakorolni: „*Vigyük el az evangéliumot azoknak, akikkel épp dolgunk van*, mindennapos találkozásaink alkalmával.” Pl. ha gyermekünkre várunk az óvodában, az iskolában, az orvosi rendelőben, és más szülővel vagyunk együtt.

Házaspárok este törekedjétek megosztani egymással, hogyan sikerült Jézus örömét, szeretetét, *mosolyát, biztatását* valaki felé továbbadni. – Próbáljuk gyermekeinket is bevonni ebbe a szent kalandba (4-5 év felett már képesek ilyenre).

Záró ima

Urunk Jézus! Köszönjük szentatyánknak és a püspöki szinódusnak biztató és meghívó gondolatait. Köszönjük, hogy (a pápa szavait idézve) „bár távol vagyunk attól, hogy tökéletesek lennénk, sikerül a szeretetben élnünk, és haladni előre utunkon.” – Segíts, hogy a környezetünkben mindenfelé tapasztalt sebek és bűnök, ahelyett „hogyan csak panaszkodást váltanának ki bennünk, felébresszék a missziós küldetést.” Add tudatosítanunk, hogy a történelemnek voltak már mélypontjaik, és Isten nemcsak kivezette ezekből egyházát, hanem mindig új virágzásokat is indított el, hívó keresztények és szent megújulások és mozgalmak által. Szeretnénk egyre jobban magunkévá tenni a hallott meghívást: hogy „a hit nem emel ki minket a világból, hanem fokozottan elmerít benne, (...) és mindegyikünknek sajátos szerepe van Isten országa eljövételének előkészítésében”. Igen, a szívünk érzi, „*hogyan az élet nem ugyanaz Jézus nélkül. Tehát az, amit mi felfedeztünk, ami segít élnünk, és ami reményt ad nekünk, azt kell átadnunk másoknak,*” azt kell sugározni magunkból, mások felé. Add, hogy tudjuk a rászoruló felé forduló szeretet minden tettét abban az örömben cselekedni, hogy miközben nekik tesszük, egyben Neked is tesszük! – Vezess minket Szentlelked által, az Evangélium örömének útján! Ámen!

Záró ének: a bevezetőben jelzettek közül

3. találkozó **A házasság szentsége** (AL 3. fejezetéből)

Bevezető ének javaslat

Add a kezed, hogy zengjünk az Úrnak...

Ahol szeretet és jóság...

Ahol ketten vagy hárman...

Bevezető ima

Imádkozzunk Ferenc pápa gondolatai alapján: Urunk Jézus! Egy ideje már, hogy részesedtünk a házasság szentségében, de tudjuk, hogy e szentség titkát minden nap újra át kell imádkoznunk és mélyebben meg kell élnünk, hogy az mindennap újra élő lehessen bennünk és köztünk. Urunk Jézus Te kész vagy élni házasságunkban, ha mi biztosítjuk a feltételeket ahhoz, hogy közöttünk légy (vö. Mt 18,20). Szeretnénk mostani elmélkedésünk során újra Rád nézni, és belőled erőt meríteni. Szentlélek Isten, kérjük, vezesd mai esténken, hogy új módon megértsük a házasság

szentségének és a házastársi szeretetnek titkát. Add Urunk, hogy amint Ferenc pápa írja, „hitelessé váljon általunk is a felbonthatatlan és mindhalálíg hűséges házasság szépsége.” Add, hogy családunk valóban család-egyház legyen. Hogy legyen tanúja a Szentháromság egységének, és annak a szeretetnek, amelyben Jézus életét adta egyházáért. Add, hogy gyermekeink „megtanulhassák itt a kölcsönös szeretetet, a kitartó munkát, megismerjék a munka örömét, a nagylelkű megbocsátást, és mindenekelőtt Isten szolgálatát az imádságban és az élet odaajándékozásában.” Ámen. (AL 59 és 86 alapján)

Tapasztalatok megosztása

Kérdések a tapasztalat-megosztáshoz

Múlt találkozásunk óta sikerült-e előbbre lépni a rászoruló párok és családok iránti felelősségben?

Sikerült kettesben vagy a gyermekekkel is tapasztalatot cserélnünk arról, hogy mit tudunk tenni a mások felé való küldetés megélése terén?

Hogyan szoktunk együtt imádkozni?

Isten Igéje: Mk 10,1-13

Témánk: *A házasság szentsége*

A bevezető imában Ferenc pápa megfogalmazta: a házasság szentsége olyan titok, amelynek mondanivalóját s meghívását mindig újra és egyre mélyebben át kell elmélnünk. Hasonló ez, mint ahogy minden szentmisében újra át kell imádkoznunk, s valamiképp egyre mélyebben meg kell sejtenünk, mit jelent és mire hív a szentmise: a részvételünk Jézus eukarisztikus áldozatában. – A házasságnak e mindig új titkáról szólt a szinodus és szól Ferenc pápa apostoli buzdításának 3. fejezete.

A szentírás három helyen beszél a házasság szentségéről.

Elsőként megjelenik, az első fejezetben már idézett titok a Ter 1,26-27-ben, ahol ezt olvassuk:

„Isten megteremtette az embert saját képmására. Saját képmására teremtette őt. Férfinek és nőnek teremtette őket.” Az Újszövetség látásmódjában értjük meg igazán e sorokat: hogy a háromságos egy Isten a férfit és a nőt a maga képmására – egynek teremtette. Ezért jogos, és a titkot is kifejezi a megfogalmazás: hogy a házasságban „a kettő egy test lesz” (Ter, 2,24).

Másodszor Jézus beszél a házasságnak eggyé tevő titkáról, amikor kijelenti: „amit Isten egybekötött, ember szét ne válassza!” – A szentséget, az isteni cselekvést jelzi e szavakban, hogy e kapcsolatot Isten köti egybe: Ő válaszol a szentségi kegyelemmel a jegyespár kérésére, illetve az elköteleződés kifejezésére, melyet a felek kimondanak előtte, és az egyház felelőse előtt. Isten végtelen ajándékul adta a felbonthatatlan köteléket. Szeretetének segítségével Ő teszi képessé az emberpárt arra, hogy megvalósítsák álmukat: hogy szeretetük életreszólóvá, kapcsolatuk elszakíthatatlanná legyen. – Jézus ki is jelenti, hogy a felbonthatatlan szeretet-kapcsolatban Isten eredeti, paradicsomi terve valósul meg (vö. Mt 19,3; Mk 10,1-13).

A harmadik tanítást az Efezusi levélben olvassuk (Ef 5, 21-33): „Férfiak, szeressétek feleségeteket, ahogy Krisztus is szeretete az Egyházat, és feláldozta magát érte, hogy a keresztségben szavával megtisztítva megszentelje... Így a férj is köteles szeretni feleségét, mint saját testét. Aki feleségét szereti, önmagát szereti. A saját testét senki sem gyűlöli, hanem táplálja, gondozza, akárcsak Krisztus az Egyházat... Ezért az ember elhagyja apját, anyját, feleségéhez csatlakozik, és a kettő egy test lesz. Nagy ez titok, és én Krisztusra és az Egyházra vonatkoztatom.”

Hogyan értelmezi Szent Pálnak e nem könnyű gondolatait az egyház? – A

legmegfoghatóbb isteni szeretet Jézusban jelent meg. Ő nemcsak életét adta egyházáért, hanem ezáltal saját testévé is tette Egyházát, vagyis egyesült vele. Erre csak Isten képes: egyesülni az egész emberiséget átölelő Egyházzal. Ő a Szentháromság szeretetét nyilatkoztatja ki ebben az eggyé váló és eggyé tevő szeretetében: és azt akarja, hogy amint Ő egy az Atyával (és a Lélekkel), úgy legyenek egyik övéi is Őbenne (Jn 17,11; 17,21-23k). Hivatásunkká tette,

hogy szeretetünknek ebből az isteni egységből ismerje meg a világ a Szentháromság Egy Istent, az Ő szeretetének titkát (Jn 17,23; 13,35).

A házasság szentsége

Ha a házastársak kapcsolata olyan, mint Krisztusnak az Egyházzal való kapcsolata (Ef 5, 32), ez azt jelenti, hogy a házastársak, Krisztus kegyelme által egyek lesznek egymással. A házastársak ezen egységükkel *jelzik* a Krisztus és Egyháza közötti egységet és ennek termékeny szeretetét. De a szentség kegyelme által nemcsak jelzik ezt az egységet, hanem *meg is valósul* bennük e titok: ők sajátos módon részesülnek Krisztus egyesítő kegyelmében (a Szentlélekben), – ugyanabban a kegyelemben, amely eggyé teszi az egyház tagjait egymással és Jézussal. Ferenc pápa buzdítása így fogalmaz: „Krisztus a házasságban a házastársak elé megy és velük marad. Megajándékozta őket azzal a képességgel, hogy meg tudják élni” az életreszóló teljes egységet. „A házastársak mintegy *fölszenteltetnek*, és sajátos kegyelmet kapnak, hogy ezáltal építsék Krisztus testét, és *család-egyházat* alkossanak. Ezért az *Egyház*, hogy teljesen megértse saját *misztériumát*, úgy tekint a *keresztény családra*, mint amely őseredeti módon nyilvánítja ki őt magát” (67).

Vagyis egy hitből élő házasságban, családban, a házasság szentségi kegyelme által, titokzatosan megvalósul az az egység, amelyet az Egyház hivatott megélni. Így az Egyház isteni-szentháromságos egységének titka a legközelebről tapasztalható módon abban a keresztény családban jelenik meg, amelyben élő a szeretet, az egység: s ily módon élő benne – tagjai között – Jézus (vö. Mt 18,20). (67)

Itt azonnal feltűnik a meghívás a keresztény házások, családtagok számára: A házasság szentsége nem egy olyan esemény, amely a templomi házasságkötéskor megtörtént, befejeződött. Nem! – Amint egy papszentelés szentsége sem fejeződik be a szentelés ünnepén, hanem ott kezdődik a küldetés, a kapott szentség működése, hasonlóan a házások esetében is. Amint a pap kegyelmet kap az élet sokféle helyzetében, az örömek és fájdalmak között, hogy a pap-Krisztus kegyelmét hordozza és közvetítse, hasonlóan a házások. A házasság szentségében maga Krisztus és a Szentlélek az, aki egybeöleli a házastársakat és „velük marad, és erőt ad nekik, hogy bukásaik után is fölkeljenek, fölvegyék keresztjüket és így kövessék Őt, hogy bocsássanak meg egymásnak, egymás terhét hordozzák” (73, 74).

„A szentség által megszentelt életük része (és egységük jele) a szexuális egyesülés, amely számukra a kegyelmi életben való gyarapodás útjának része. Ebben a házastársak kölcsönösen odaajándékozzák és elfogadják egymást, és megosztják egymás között egész életüket. A házastársak egész közös életét, a köztük és gyermekeikkel és a világgal szövődő kapcsolataik teljes hálózatát szintén áthatja és erősíti a szentség kegyelme... És mindezekben Isten kifejezésre juttatja egész szeretetét az emberiség iránt is... Arra hivatottak, hogy elkötelezettségükkel és küzdelmeikkel válaszoljanak Isten ajándékára, és mindig kérhetik a Szentlelket, aki megszentelte egységüket, hogy a kapott kegyelem minden helyzetben újra megmutatkozzék.” (74)

Köszönet a családoknak

A szinodus *többször megköszöni* a hitből élő családok tanúságtételét. – 86. „Az Egyház bensőséges örömmel és mély vigasztalással tekint azokra a családokra, amelyek hűségesek az evangélium tanításához, megköszöni tanúságtételüket és bátorítja őket. *Nekik köszönhetően válik hitelessé a felbonthatatlan és mindhalálíg hűséges házasság szépsége*. A családban – amely »család-egyháznak nevezhető« – érlelődik az egyén első egyházi-közösségi tapasztalata, amelyben kegyelemként tükröződik a Szentháromság misztériuma. Itt tanulja meg az ember a kitartó munkát, ismeri meg a munka örömét, a testvéri szeretetet, a nagylelkű, ismételt megbocsátást, és mindenekelőtt Isten szolgálatát az imádságban és az élet odaajándékozásában.”

Az egyház tisztelettel tekint a *nem keresztények* „természetes” házasságára is. Hisszük, hogy ha ők elkötelezetten, egymás tiszteletében és az életre nyitottan élnek együtt, kegyelmet kapnak

Istentől. De a szentségi kegyelmekben csak azok részesülnek, akik a keresztség, illetve a Jézusba vetett hit által Krisztus testének, az Egyháznak tagjai lettek, s akiknek a küldetése az, hogy magának Krisztusnak (és a Szentháromságnak) jelenlétét hordozzák és tanúsítsák a világban.

Életpélda:

Tizenöt éves házassági évfordulójukon megkérdezték az 5 gyermekes házaspárt: Mi adott nektek a legnagyobb erőt a 15 évhez, szeretetek, egységetek ápolásához, és az 5 gyermek vállalásához? A férfi mintegy gondolkodás nélkül válaszolt, s ebből azt éreztük, válasza kézenfekvő volt számukra: A napi közös esti ima, és a közös elhatározások (számukra a havi élet-ige) megbeszélése. Az esti imában lehetőség szerint minden nap megbeszéltük, hogyan sikerült megvalósítanunk aznap közös elhatározásunkat (majd mikor megfelelő korba értek, a gyermekeket is bevontuk ebbe). Előfordult, hogy egyikünknek, másikunknak nem sikerült aznap tenni valamit Jézusért, az Ige fényében, de a beszélgetés mindig új indítást adott erre. Ebben szentségi házasságunknak mindig új megpecsételését is éltük meg. – Felesége hozzáfűzte: és a közös vasárnapi szentmisék, házassági ígéretünk többszörös megújítása, a közös pihenések, kirándulások, a plébánián vállalt feladatok és család-közösségünk is erőforrásaink közé tartoznak.

Csend – elmélkedjünk, mit mondtak számunkra az olvasottak

Kérdések a beszélgetéshez

Mit mond számodra, hogy Szent Pál és az egyház a házastársi kapcsolatot és szeretetet Krisztusnak az Egyházzal való kapcsolatához hasonlítsa, illetve Jézusnak az egyházért életét odaadó szeretetéhez?

Átélted-e már (és miben), hogy a házasság életre szóló egységét valóban Isten szentségi kegyelme tudja biztosítani?

Milyen esetekre emlékszel, amikor valaki megtapasztalta életetekből a házasság szentségének „sugárzását”?

Havi elhatározás

Ferenc pápa ezt a gyakorlati útmutatást adja a házaspároknak: 319. „Reggelenként, amikor felébrednek, *újítsák meg Isten színe előtt a hűség-döntést*. És esténként, amikor aludni térnek, azzal várják az ébredést, hogy folytassák ezt a kalandot, bízva az Úr segítségével. Így lesz a házastárs a párja számára az Úr közelségének jele és eszköze; Övé, aki nem hagy bennünket egyedül: 'Én veletek vagyok mindennap a világ végéig'” (Mt 28,20).

Elhatározásunk legyen a jövő hónapra ez: A reggeli imában (vagy valamikor a nap folyamán), újítsuk meg, izzítsuk fel házastársi szeretetünket, hogy ezáltal minden nap *megújultan tudjon működni köztünk a szentség kegyelme*.

Közösen határozzuk el, hogy nap folyamán, ott ahol élünk, – a távolság ellenére is – együtt gyakoroljuk a mellettünk levő felebarát szeretetét.

Záró ima: Imádkozzuk el újra Ferenc pápa imáját... (lásd bevezető ima)

Záró ének: a bevezetőben jelzettek közül

4. találkozó

A szeretet a házasságban

(AL 3. fejezet)

Bevezető ének ajánlások

Ahol szeretet és jószág, ahol szeretet, ott van Istenünk.

Szeress, és eltölt friss erő...

Szeretet áradjon köztünk...

Bevezető ima (Ferenc pápa imája, a pápai buzdítás végén, 352. pont után)

„Jézus, Mária és József, – bennetek szemléljük – az igaz szeretet ragyogását, nagy bizalommal rátok bízunk magunkat.

Názáreti Szent Család, – tedd a mi családjainkat is a közösség helyeivé és az imádság cönákulumaivá,

az evangélium hiteles iskoláivá – és kicsiny család-egyházakká.
Názáreti Szent Család, – a mi családjainkban soha ne kerüljön sor
erőszakosságra, elzárkózásra és megosztásra,
és ha valaki megsebesült vagy megbotránkozott, – azonnal nyerjen vigasztalást és gyógyulást.
Názáreti Szent Család, – add, hogy mindannyiunkban tudatosodjék
a család szent és sérthetetlen jellege, – és Isten terve szerinti szépsége.
Jézus, Mária és József! – Hallgassatok meg minket, – és fogadjátok el könnyörgésünket! Ámen.

Tapasztalatok megosztása

Kérdések a megosztáshoz

Milyen erőfeszítéseket tettem(ünk) a házasság szentségi kegyelmeinek életre keltéséért?
Hogyan éltem embertársaimmal való kapcsolataimat az előző hónapban; miként tudott ez
kettőnket is összekötni a házasság szentségi kegyelmének közös megélésében?
Milyen lelki örömmel, nehézségekkel találkoztam a múlt hónapban?

Isten Igéje: 1 Kor 13,1-10, 13-14

Átgondolandó téma: „A szeretet a házasságban”

Ferenc pápa apostoli levelének egyik legszemélyesebb fejezetével foglalkozunk, amelynek címe
„A szeretet a házasságban”- Ez különösen szól, házaspároknak (bár minden emberi együttélésre,
kapcsolatra egyformán mondanivalóval bír). Első pillanatban az ember azt gondolhatja: mi újat
lehet még mondani a szeretetről, annyit hallottunk róla. – De ha olvasni kezdjük a pápa sorait,
megdöbbenünk, milyen új mélységek felé vezet, és hogy miközben témái a házasság más-más
tulajdonságait elemzik, egy csodálatos (olykor félelmetes) tükröt tart elénk, amely nagyon sokat
segíthet házastársi (és emberi) kapcsolataink elmélyítésében, megújításában. – Jó volna, ha e
hónap során pontról pontra végig elmélkednénk a buzdítás 4. fejezetét, vagy annak legalább
néhány pontját, amelyek a Szeretet Himnusz egyes szavairól elmélkednek. Egyedülálló ajándék
lesz. – Mai találkozókon egyetlen központi témáról ismerkedünk – a mély, személyes
párbeszédről.

A párbeszéd

136. A szeretet megélésének, kifejezésének és érlelésének mellőzhetetlen módja a *házas és
családi életben a párbeszéd*. Ez hosszas és elkötelezett tanulási időszakot tételez fel. A *férfiaknak és a
nőknek, felnőtteknek és fiataloknak más és más a közlési módja, különböző nyelveket használnak, más
kódrendszerekben mozognak. A kérdésseltevés és a válaszolás módja, a hangnem, az alkalom és
sok más tényező befolyásolja a kommunikációt. Ezen túl mindig ki kell alakítani
bizonyos magatartásformákat, amelyek a szeretetet fejezik ki, és lehetővé teszik a hiteles
párbeszédet.* 100. *Hogy készüljünk fel a másikkal való valódi találkozásra? Egy kedves tekintet
lehetővé teszi, hogy ne ragadjunk le a másik korlátainál, ezáltal tolerálni tudjuk azokat, és
különbözőségeink ellenére is képesek legyünk egyesülni egy közös tervben. A szívélyes szeretet
kötelékeket teremt, kapcsolatokat ápol. Aki szeret, tud bátorító, biztató, vigasztaló és ösztönző
szavakat mondani, ahogyan Jézus is szólt az emberekhez: „Bízzál, fiam!” (Mt 9,2). „Menj
békével!” (Lk 7,50). „Ne féljete!” (Mt 14,27). A családban meg kell tanulni Jézusnak ezt a kedves
nyelvét.*

137. *Időt, mégpedig minőségi időt kell hagynunk magunk számára, amely türelmes és figyelmes
odahallgatásból áll, hogy a másik kifejezhesse mindazt, amit ki szeretne fejezni. Ez megköveteli
azt az aszkézist, hogy nem kezdünk azonnal, az első adandó pillanatban beszélni. Ahelyett, hogy
rögtön elmondanánk a véleményünket és tanácsokat osztogatnánk, biztosítanunk kell a másikat
arról, hogy mindent meghallgatunk, amiről ő úgy érzi, hogy el kell mondania. Ezzel együtt jár, hogy
belső csendet kell teremtenünk, hogy szív- és elmebeli zajok nélkül hallgathassunk oda. El kell
hagyni minden sietséget, részt kell vennünk a másik gondjaiban és bajaiban, teret kell
biztosítanunk számára. A házastárs gyakran nem megoldást vár a problémáira, csak azt szeretné,
hogy meghallgassák. Mégis milyen gyakoriak az ilyen panaszok: „Nem hallgat meg. Beszélék,*

és érzem: alig várja, hogy befejezzem.” (A párbeszéd hatékonysága érdekében általában ki kell várni egy nyugodt lehetőséget, illetve ki kell jelölni önmagunk számára alkalmat egy lecsendesült beszélgetésre. Fáradt, rohanó állapotban sosem szabad odavágnunk a másiknak valamit, vagy akárcsak említenünk egy hibát.)

138. Szokássá kell fejleszteni, hogy valós jelentőséget tulajdonítsunk a másiknak. Személyiségének megbecsüléséről van szó; annak elismeréséről, hogy *joga van az önálló gondolkodáshoz és a boldogsághoz*. Soha nem szabad lebecsülni, amit mondhat vagy kifogásolhat, ugyanis ki kell fejeznie a saját álláspontját. Itt arról a meggyőződésről van szó, hogy mindenkinek van mondanivalója, mert más az élettapasztalatunk, más szempontból látjuk a dolgokat, mások a meggyőződéseink, szokásaink, meglátásaink. El lehet ismerni a másik igazságát, még agresszív szavai mögött is. Ezért meg kell próbálnunk beleképzelni magunkat a helyzeteibe; azonosítani, hogy mi érdekli őt, és ezt az ő érdeklődését kell kiindulópontul felhasználni a párbeszéd elmélyítésére.

139. Szellemi tágasság, hogy ne zárkózzunk be megszállottan néhány eszmébe, és hajlékonyság a saját véleményünk módosítására vagy kiegészítésére. Lehet, hogy a saját elgondolásomból és a másikéból olyan szintézis születik, amely mindkettőnket gazdagít. Az egység, amelyre törekedni kell, *nem egyformaság, hanem „a különbözőség egysége”,* vagy másként az „összebékített különbözőség”. A testvéri közösség ezen gazdagító stílusában a különbözők találkoznak, tisztelik és értékelik egymást, mindazonáltal megőrzik a különböző árnyalatokat és hangsúlyokat, amelyek gazdagítják a közös jót. Meg kell szabadulnunk attól a kényszertől, hogy ugyanolyanok legyünk. Ügyesség is kell ahhoz, hogy *időben felismerjük a különbségeket, amelyek összehangolhatók* a párbeszéd folyamat megszakítása nélkül. Például felismerhetjük az esetlegesen felmerülő rossz érzéseket és relativizálhatjuk azokat, hogy ne veszélyeztessék a kommunikációt. Fontos a képesség, hogy bántás nélkül tudjuk kifejezni, mit érzünk; olyan nyelvezetet és kifejezésmódot kell használnunk, amelyet a másik könnyebben elvisel és elfogad, még ha a tartalom megragadása nehéz is számára. Anélkül kell elmondani a kritikánkat, hogy a bosszú egyik formájaként haragot gerjesztenénk, és kerülni kell azt a nyelvezetet, amely csak támadni, gúnyolni, hibáztatni, megsebezni akar. A házastársak közötti *viták nagy része nem súlyos dolgokról szól. Kicsinyes, jelentéktelen dolgokról* van szó, de az *előadás módja* vagy a párbeszédben tanúsított magatartás felbosszantja a lelket.

140. Vannak *figyelmes gesztusok*, amellyel kimutatható a szeretet a másik felé. (A *gyakorlatban* segítségünkre van, hogy amikor észleljük, hogy a másik feszülten kezdi megfogalmazni egy fájdalmát, nem engedjük meg magunknak, hogy bennünk is kialakuljon a szemben-álló lelkület és ebből akaratlanul fakadó *testtartás*. Ellenkezőleg: Vegyük fel a *másikra* *figyelésnek és a szeretetnek testtartását*, és ez segít, hogy lelkünkben is legyőzzük a harci készültséget, és átváltsunk a szeretet, a megértés lelkületére!)

A szeretet meghaladja a legrosszabb akadályokat is. Ha szerethetünk valakit, vagy érezzük, hogy ő szeret, jobban megértjük, mit akar kifejezni és megértetni velünk. Le kell győzni azt az esendőséget, amely félelmet kelt bennünk a másikkal szemben, mintha a „vetélytársunk” lenne. Nagyon fontos, hogy a saját biztonságunkat mély döntésekre, meggyőződésre és értékekre alapozzuk, és ne arra, hogy egy vitában győzedelmeskedjünk, vagy arra, hogy nekünk adjanak igazat.

141. És végül, ismerjük el, hogy a (rendszeres) párbeszéd akkor lesz hasznos, ha *van mondanivalónk*. Ehhez belső gazdagságra van szükség, amelyet olvasmányokkal, személyes reflexióval, imádsággal és a *társas kapcsolatok iránti nyitottsággal* lehet táplálni. Enélkül a beszélgetések unalmassá és tartalmatlanná válnak. Ha a házastársak egyike sem törődik a lelkével, és nem tart fenn változatos kapcsolatokat másokkal, a párbeszéd (idővel) elszegényedik.

Életpélda – A házastársi beszélgetés szerkezetéről

1.: A házaspári csoportokat összefogó mozgalmakban általában alapszabály, hogy legyen hetente vagy legalább havonta egy kijelölt időpontjuk, amely a 'minőségi időt' biztosítja egymás számára. – Több csoportban így vázolták fel egy ilyen *házastársi beszélgetés felépítését*:

Előfeltételként: a beszélgetés előtt biztosítsanak maguk számára valamilyen közös kikapcsolódást, egy jó mozgást, kirándulást, avagy egy színdarabon, hangversenyen való részvételt.

Magát a *beszélgetést* vezesse be egy kb. 10-15 perces *csendes személyes* imádság, ahol Isten elé állnak (külön-külön, akár ugyanazon, akár másik szobában), és hálát adnak az elmúlt időért: átgondolják házastársuk mit tett értük, mit kellene megköszönniük, és miért kellene bocsánatot kérniük. Ezután gondolnak arra is: milyen esetleges nézeteltéréseket szeretnének megbeszélni, vagy milyen kérésük van a másik felé. Az utóbbiról csak a szeretet és megértés hangnemében szabad szólni – mert csak ez viszi előre a szeretetet, a párbeszédet életükben. (Érdemes vázlatos emlékeztetőt írni maguknak arról, amit a csendes felkészülés során összegondoltak, hogy a beszélgetésben felhasználhassák a leírottakat.)

A személyes ima előkészülete után, ha akarják, imádkozhatnak röviden együtt, majd a fentieknek megfelelően cselekszenek.

Életpélda 2. A konfliktus-kezelésről. A rendszeres párbeszédet is feltételezve több házaspár elhatározta, hogy programot dolgoznak ki, hogy a hét folyamán *miként tudják jól kezelni konfliktusaikat*, felcsattanó haragjukat, egymás iránti kritikájukat.

Egyik pár esetében a feleség szokott hamarabb és meggondolatlanul feldühödni. Közösen megbeszélték, hogy ezt a tulajdonságot bizonyára nem lesz képes egyszerre legyőzni, de a megoldáshoz segít, ha ilyenkor kimegy a szobából. Ezt ilyenkor a másik természetesnek veszi, és nem sértődik meg érte, mint ahogy korábban néha megtörtént. – Egy fél óra alatt általában teljesen meg szokott nyugodni...

Több pár megállapította, hogy olyankor szoktak veszekedni, ha az egyikük által kifogásolt hibát vagy cselekedetet a másik, többszörös kérés után is elköveti, és nem lehetett tudni mikor fognak erről beszélgetni. Mikor elkezdtek a heti beszélgetést, minden könnyebbé vált, hiszen tudták, hogy néhány nap múlva úgyis megbeszélik a kérdéses témát. Ezért nem gyűlt fel bennük a bosszúság az egyeztetés lehetőségének hiánya következtében. De mivel az elkezdett „minőségi” találkozásokon többször elfelejtették, milyen félreértéseket is kellene megbeszélniük, kialakítottak egy gyakorlatot: Ha valami kifogásuk vagy megbeszélni valójuk támad, felírják egy papírkára, és azt beteszik egy kosárába, amelyet nappalijukban egy polcra helyeznek el. – A felcsattanásra hajlamosabb feleség nevetve mesélte, hogy egyik héten ő kb. 15. emlékeztetőt írt fel, de a napok múltával rájött, hogy kb. 5 esetben félreértette férjét, másik 5 esetben ő volt túl érzékeny így 10 papírkákat kisedett a kosárból, s csak 5 kérdésről kellett beszélniük.

Csend – elmélkedjünk 5-7 percig, mit mondtak számomra az olvasottak

Kérdések az átgondoláshoz és a beszélgetéshez

Melyik szempont(ok) érintettek meg legjobban a párbeszéd során tanúsított magatartással kapcsolatban?

Páronként menjünk szét, és beszéljük meg: Hogyan tudjuk most elhatározni a következő ilyen házaspári találkozás idejét (és körülményeit), illetve e találkozások rendszerességét?

Majd számoljunk be erről egymásnak...

Havi elhatározás

A szentatya színódusi üzenetében olvastuk: 137. „*Minőségi időt kell hagynunk magunk számára, amely türelmes és figyelmes odahallgatásból áll, hogy a másik kifejezhesse mindazt, amit ki szeretne fejezni.*” – *Első feladatunk* legyen következő találkozásunkig a rendszeres házaspári „minőségi” találkozásaink időpontjának és körülményeinek megbeszélése és ezek megtartása. *Másodszor*: törekedjünk a hétköznapiakban „minőségi” módon figyelni egymás szavára. *Megjegyzés*: A pszichológusok, lelki gondozók beszélnek a „célzott beszélgetésről”, amelynek kapcsán tudniuk kell azt is, hogyan kell esetenként megbántás nélkül segíteni beszélgető-

partnerüknek témája rövidítésében, ha olyan részletekbe menően meséli el élményét, hogy nem lesz idő annak végighallgatására. Néha az idő rövidege megkíván ilyet házaspárok esetében is. – Gyakorolnunk kell hosszabb mondanivalónknak a rövidített lényegét elmondani, és akkor szólni a részletekről, ha bővebben van rá időnk. Erről azonban ne az első beszélgetéseken legyen szó, csak akkor, ha már jól kialakult köztünk egymás meghallgatásának gyakorlata.

Záró ima – Imádkozzuk el újra Ferenc pápa imáját – mint a találkozó elején

Ének Elején jelzettekől

5. találkozó

A szenvedélyes szeretet (AL 4. fejezet 2. része)

Bevezető ének javaslatok

Gyönyörű vagy én Uram

Jézus néz rám a két szemedből

Szeretet áradjon köztünk

Tapasztalatok megosztása az elmúlt hónapról – kérdés javaslatok:

Miben sikerült fejlődniünk az egymás iránti szeretetben?

Édesapák, sikerült e több időt szánni házastársatokra, gyermeketekre?

Édesanyák: sikerül-e első helyre (a gyermekek elé) tenni házastársatokat?

Sikerült tennem(nünk) valamit a más családok iránti szeretet terén?

Bevezető ima: Szentháromság egy Isten, mennyei Atyánk. Te férfinak és nőnek teremtettél bennünket, és ily módon alkottál saját képedre és hasonlatosságodra. Ahogyan az Atya, a Fiú és a Szentlélek három különböző személy és mégis egy Isten, hasonlóképpen akarsz bennünket, házastársakat is egyé tenni, mint férfit és nőt, külön személyekként és mégis a szeretet egységében. Szeretetünk és egységünk kifejezésére és erősítésére adtad a szexualitás ajándékát, hogy ez is tükrözze a Szentháromság titkát: amelyben az Atya és a Fiú szeretet-egysége „szüli” a Szentlelket. Te azt akarod, hogy a mi testi egyesülésünk is szeretetünk táplálója legyen és termékenyvé váljék, hogy megjelenjék a mi életünkben is a harmadik személy, a gyermek. Urunk hálásak vagyunk, hogy nem magányra teremtettél minket, hanem kapcsolatra, és hogy megszentelted és istenivé titted kapcsolatunkat. Áldd meg szeretetünket, szexualitásunkat, hogy lehessünk ezek által is képmásaid, és részesei isteni teremtő művednek. Ámen!

Isten Igéjéből: Ter 1, 26-28 és Ter 2,22-25

Témánk:

A pápai buzdítás a házasság teljes valóságáról ír, azon belül *a szexualitás ajándékáról* is. Fontos e témákban megismerni az egyház jelen tanítását, hiszen ennek megítélése a társadalomban és a kereszténység történelmében is nagy változásokon ment át. 50-70 évvel ezelőtt az egész társadalom, s vele a kereszténység is sokkal tartózkodóbban és félénkebben szólt a szexualitás témájáról, még a házasságon belül is. Az egyház ma megújultan, az isteni és teljes emberi dimenzióban tekint erre is:

Isten szereti gyermekei örömét

150. *A szexualitást* Isten teremtette, csodálatos ajándéknak teremtményei számára. Ebben az összefüggésben az erotizmus úgy jelenik meg, mint az emberi szexualitás sajátos megnyilvánulása. 152. Szent II. János Pál pápa sokszor hangsúlyozta, hogy a szexuális testiség „nemcsak a termékenység és az élet továbbadásának forrása”, hanem „megvan benne annak a szeretetnek kifejezésére, amelyben az emberi személy ajándékká válik”. A szeretet erotikus dimenzióját tehát Isten ajándékának kell tartanunk, amely megszépíti a házastársak találkozását.

Erőszak és manipuláció

153. Eközben az is igaz, hogy a szexualitás néha elszemélytelenedik, és a saját ösztönök és vágyak önző kielégítésévé válik. 154. A szexualitás még a házasságban is válhat szenvedés és manipuláció forrásává. 155. Korunkban megnőtt annak a veszélye, hogy a szexualitáson is eluralkodik a „használd és dobd el” mérgező szemlélete. A másik testét gyakran, mint valami tárgyat manipulálják, amely arra való, hogy kielégülést nyújtson. 156. *A házastársak szexuális*

egyesülésének sajátos tettei akkor felelnek meg a szexualitás Istentől szándékolt természetének, ha valóban emberi módon hajtják azokat végre, írja az AL. – Mire kell figyelni ezzel kapcsolatban?

A nő és a férfi szexualitásának különbözőségeiről

Foglaljunk össze néhány sokak számára ismert, de sokaknak kevésbé ismert tudnivalót a férfi és a női szexualitás különbözőségeiről, amelyek meghatározóak kapcsolatuk terén, s melynek nem ismerete vagy figyelembe nem vétele nagyon sok házasságot vezet krízisbe.

1. *A felkészülésről:* A férfi ösztönös (hím) igénye direkter a *szexuális találkozásra* irányul, amely részéről nem kíván különösebb felkészülést. A női szexualitás viszont csak az előzetes *személyes kapcsolat* után tud beteljesedni. G. Chapman így fogalmaz: „A nő számára a gyengéd érintés, a kedves szavak, a figyelmesség jelentik a szexuális izgalom előkészítését. Ezért számukra *a szex nem este a hálószobában kezdődik, hanem reggel a konyhában*. A feleség nemi izgalma döntő hatással van, ahogyan férje a nap folyamán közeledik hozzá. A meghitt kapcsolat csak akkor jöhet létre, ha a házasságot társas és lelki meghittség jellemzi.” (G. Chapman: Családi összhangzattan. Harmat, 2004, 55.o.).

2. *A testi egyesülés folyamatáról:* Th. Bovet pl. így foglalja össze a férfiban és a nőben zajló folyamat különbözőségét: A férfi számára elegendő a gondolat, vagy pl. a ruhátlan test látványa, hogy ezt követően megvalósulhasson az egyesülés. Ennek során a férfi rövid idő alatt eljut az orgazmusig, majd további rövid idő alatt megszűnik benne a feszültség; s ezután hajlamos arra, hogy visszavonuljon. Ha a férfi csak (állati hím-) ösztöneit követi, és nem a másakra figyelő szeretet irányítja, minden alkalommal súlyos sebet ejt társán, kapcsolatukon.

A nő természete, hogy lassabban jut el a találkozás csúcsára, és később éri el az orgazmust, mint a férfi. Majd élménye hosszabban tart, és a feszültség is lassabban hagy alá. Ha a férfi a feleségére koncentrálna, akkor az „utójáték” idején is együtt marad párjával. Ebben a szereteteli egyesülésben valósulhat meg, hogy „mindkét szerető lény bensője megnyílik, és egyedülálló módon belenézhetnek egymás lelkébe, felfedhetnek egymás előtt olyan dolgokat, amelyekre egyébként nem volt kifejezésük. Problémák oldódhatnak meg minden szó nélkül, és megélik a teljes közösséget. Szellemi értelemben is érvényesek ilyenkor rájuk a bibliai kifejezések, hogy „a kettő egy test lett” (Ter 2,24), és hogy a férj új módon „ismerte meg feleségét” (Ter 4,1).” (Th. Bovet: Felette nagy titok, Vigília K. 2002. A szerelmi közösség c. fej.)

A házasság-gondozással foglalkozók gyakran találkoznak olyan házasságokkal, amelyekben mindketten szenvednek azért, mert a feleség ismételten visszautasítja a testi egyesülést. Eközben a férj nem veszi tudomásul, hogy párja elsősorban a veszekedésekkel teli napok estéjén (vagy a folyamatosan feszült kapcsolat következményeként) utasítja el az intim találkozást. És mivel kapcsolatuk régóta sebzett, nem képesek megbeszélni kölcsönös igényeiket, és mind jobban elhidegülnek egymástól.

Ha a felek ilyen sebeket élnek meg, fontos, hogy beszéljenek egymással intim kapcsolatukról. Ha a feszültség több éve tart, mindketten olyannyira a másik szeretetlenségének vélik a helyzeteket, hogy teljesen elhidegülhetnek egymástól. Ha gyógyulni akarnak, ilyenkor előszöris kölcsönösen meg kell érteniük, hogy a másik magatartása gyakran nem szándékos szeretetlenségből, hanem a kapcsolatuk törvényeire vonatkozó tudatlanságból vagy figyelmetlenségből származott. Ilyenkor általában szükségük van arra, hogy külső tanácsadóhoz, súlyos esetekben szakemberhez forduljanak. (Fontos és kevésbé ismert, a szexualitás részleteiig menő jó szakkönyv a témában: Cl. és J. Penner: A szexualitás ajándéka. Harmat, 2006.)

A szeretet átalakulása

Középkorú vagy idősebb férfiak gyakran panaszozzák, hogy feleségük szexuális érdeklődése megszűnt. Szükségszerű-e ez? A házasságkutatók NEM-el válaszolnak, s így fogalmazzák: Ha a párkapcsolatot az évek során ápolják, korról-korra új típusú gyengédség jelenik meg, és ők folyton felfedezik az élet új intimitását. Ez biztosítja az intim, testi találkozásoknak is új

szépséget, életkortól függetlenül (Vö. M. és R. Scotto: Szexualitás és gyengédség. Új Város K. 2014. 36.). – A felvetett kérdéssel foglalkozik a pápai levél is, és széles távlatokban válaszol rá: 163. Korunkban az élet meghosszabbodásával a bensőséges kapcsolatot és összetartozást meg kell őrizni negyven, ötven, hatvan éven át, és ez magával hozza annak szükségességét, hogy *többször is megújítsák egymás választását*. Lehet, hogy a házastársat már nem vonzza olyan intenzív szexuális vágy a másikhoz, ám mégis örömet leli abban, hogy ő a párjához tartozik, s hogy a másik őhozá. Ő a társa az élet útján, akivel együtt meg lehet küzdenie a nehézségekkel és örülni lehet a szép dolgoknak. Ez is kielégülést kelt, mely betölti a házastársi szeretet sajátos vágyát. Érzelmek egy életen át nem lesznek ugyanolyanok. De lehet egy erős, közös tervünk, hogy elköteleződünk egymás szeretetére, és egységben élünk, amíg a halál el nem választ bennünket egymástól. Így mindketten a személyes növekedés és változás útját járják. És ezen az úton a szeretet megünnepel minden lépést és minden új szakaszt. 164. De mindez lehetetlen, ha nem hívjuk segítségül a Szentlelket, ha nem kérjük mindennap az ő kegyelmét, ha nem keressük az ő természetfeletti erejét, hogy árássa tüzét a szeretetünkre minden új helyzetben.”

Életpélda: 1. példa. 50 év körüli házaspár jött tanácsot kérni a fent bemutatott problémával, mivel a testi kapcsolat már évek óta alig működött közöttük, s ez kölcsönös elhidegülést hozott magával. Beszélgetés közben itt is nyilvánvalóvá vált, hogy a férj egyáltalán nem volt tudatában az imént mondott szabályoknak. A feleség szerint ugyan ő többször biztatta férjét, hogy nézzen utána e törvényszerűségeknek, de a férj nem vette komolyan e kéréseket, csak az elutasítás eszközeinek vélte azokat. Néhány beszélgetés után sikerült felismertetni velük, hogy a mindkettőjükben él még az egymás iránti szeretet. Elkezdték gyakorolni a heti személyes párbeszédet (még ha eleinte általában inkább legfeljebb kéthetente jutottak is hozzá), és ebben beszélgettek szexuális kérdéseikről is, a fent ismertetett szabályok fényében. Néhány találkozás után a házaspári-közvetítővel, újra el tudták kezdeni a normális testi kapcsolatot – amelynek előkészítője az egymás iránti figyelmesség növekedése volt.

2. példa: Nemzetközi előadásairól, kutatásairól ismert neves egyetemi tanár felesége sclerosis multiplexben szenvedett. 60 éves kora körül képtelenné vált már arra is, hogy felkeljen, WC-re kimenjen vagy maga étkezzen. Közben a látása is elhomályosult. Egy ideje már természetesen lehetlenné vált közöttük a szexuális élet is. Nappal egy ápoló volt segítségére, de este és éjszaka férje volt mellette, aki anyai szeretettel gondozta és szolgálta ki őt. Mindketten mély hittel élték meg az eseményeket, és azt hogy házasságuk életre szóló (őt el nem hagyom, holtomiglan, holtodiglan, semmiféle bajában), és Jézus jelen van közöttük a házasság szentségi kegyelme által. Este és reggel együtt imádkoztak, és minden nap átadták Jézusnak a feleség állapotát. Esténként rendszeresen beszélgettek arról, hogy ki-ki a saját helyzetében hogyan élt ma Istennel. A férj sokszor olvasott fel feleségének a Szentírásból vagy lelki olvasmányokból. Gyermekük és közeli családtagjaik megrendülten élték át – még további közel tíz éven keresztül, a feleség haláláig – mély házastársi szeretetüket, szerelmüket.

Csend – elmélkedjünk, mit mondtak számomra az olvasottak. Néhány segítő kérdés:

Hogyan éljük meg intim kapcsolatunkban szeretetünket és egységünket, amely a Szentháromság titkát és egységét hivatott tükrözni-megvalósítani, emberi keretek között?

Hol kell javítanunk életünkön és házastársi kapcsolatunkon, hogy mindig az önátadó szeretet vezessen bennünket, és ennek tanúi lehessünk gyermekeink és ismerőseink számára?

Beszélgetés házaspárok között, majd közös megosztás. – Az előbb átelmélkedett két pontról. – Ha van idő, feltehetjük a kérdést: Van-e ismerőseink között olyan házaspár, amelynek segítséget nyújthatnánk az olvasottak alapján?

Befejezés, és elhatárolás: Jövő hónapunkra foglaljuk össze a mondottakat, a II Vatikáni Zsinatnak és II. János Pál Familiaris Consortio-jának szavaival: „Az ember nem tudja megtalálni önmagát, csak önmaga őszinte odaajándékozása által” (GSp 24,3). „A nemiség csak akkor nyilvánul meg igazán

emberi módon, ha kiegészítő része annak a szeretetnek, amellyel a férfi és a nő teljes önmagát elkötelezi, kölcsönösen és mindhalálig” (FC 11).

Záró ima Istennek szent Fia Jézus! Te sok esztendőn át Családban élted rejtett életedet. Szent Családod így az összes keresztény családok példája és ősmintája. Szent József, a Szent Család öre! Segítsd, oltalmazd és világosítsd meg az édesapákat és a családokat.

Szűz Mária minden kereszténynek, és sajátosan az édesanyáknak példaképe. Te, aki az Egyház Anyja is vagy, légy a “családi egyházak” Anyja! Hogy a Te anyai oltalmad alatt legyen minden keresztény család valóban “kicsi Egyház”, amelyben fölragyog és megelevenedik Krisztus titka, az intim kapcsolatok kegyelmi ajándéka által is. Mária, Te, aki az Úr szolgálóleánya vagy, légy példaképe a szülőknek, hogy az Isten akaratát alázatosan, készségesen, és teljes szeretetben tudják teljesíteni. Mária, a kereszt alatt álló fájdalmas Anya, taníts elviselni fájdalmainkat is, és különösen töröld le mindazok könnyeit, akiket gyötörnek házasságuk vagy családjuk sebei.

Úr Jézus, a mindenség Királya és a családok Királya! Légy jelen otthonainkban és minden keresztény otthonban. Te a Szentháromság szeretet-kapcsolatára és egységére hívtál minket.

Add meg nekünk, házaspároknak hogy egész életünkben, és testi kapcsolatunkban is, a Szentháromság egységének titkát éljük meg, és ennek fényét sugározzuk gyermekeinkre és környezetünkre. Add, hogy így is közreműködjünk abban, hogy Isten országa eljőjjön közénk.

Ámen *(Szent II. János Pál pápa gondolataiból, a FC utolsó pontja alapján).*

Záró ima – imádkozzuk el a bevezető imát, amely most érthetőbbé válik majd

Záró ének – a bevezetőben ajánlott énekek közül

6. találkozó.

A termékeny váló szeretet

(AL 5. fejezet)

Bevezető ének

Magasztalja lelkem az én Uramat...

Áldott legyen az Úr, Alleluja...

Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítottalak...

Tapasztalatok megosztása *(Kérdések a tapasztalat-megosztáshoz:)*

1. Mi újat kaptál az elmúlt hetekben, múlt hónapi témánkból – amelyben a házassági szexualitás kegyelmeiről beszélgettünk?

2. „Az ember nem tudja megtalálni magát, csak önmaga őszinte odaajándékozása által” – szerepelt múlt hónapra tett elhatározásunkban (idéztük a Vatikáni Zsinat dokumentumát). Hol sikerült megélned ezt?

Bevezető ima

Jöjj Szentlélek Istenünk! Add, hogy Jézus jelenlétében tudjunk ma együtt lenni, és erősödni Ferenc pápának és a püspöki szinódusnak gondolataival: a termékeny váló szeretetről.

Hálát szeretnénk adni Neked, hogy termékeny teted házasságunkat, s bekapcsoltál minket nemcsak a teremtésnek, hanem az Istenhez vezető nevelésnek művébe is. Hálát adunk, hogy tudtuk megcsodálni a teremtés csodáit életünkben, gyermekeink világrajöttében. – Jézus!

Imádkozunk a mai világ sokféle módon sebzett kapcsolataiért, családjaiért, s különösen azokért, akik nem tanulták meg tisztelni az életet, sőt e téren teljesen hamis elvekre vezette őket környezetük. Mutass nekünk utat, miként vihetjük el nekik is a Te fényedet, az Élet és a Remény fényét. Add, hogy minden körülmények között tudjuk szentnek tartani az életet, olyankor is, amikor az élet elfogadása emberileg nehézségekkel jár. Újítsd meg a közöttünk levő házastársi szeretetet és a családjukban élő szeretetet, hogy a házasság szentségi kegyelme mindig működhessen közöttünk! Add, hogy így valóban kis Egyház legyünk, akik sugározzák az Életbe vetett hitüket a világban. Ámen.

Isten Igéje: Imádkozzuk át egy szülő lelkületével Mária hála-imáját! Lk 1,47-55

(rövid csend, hogy elmélkedjünk azon, mit mond ez nekünk)

Átgondolandó téma – *A termékenyvé váló szeretet.* – Ferenc pápa szinódusi apostoli buzdítása 5. fejezetének ez a címe.

Befogadni egy új életet

165. A házastársak, amikor egymásnak adták magukat, önmagukon túl magát a gyermeket ajándékozzák egymásnak, mint szerelmük eleven képét, a házastársi egyesülés örök jelét.

166. A család nemcsak az életfakasztás, hanem az *Isten ajándékeként* érkező *élet fogadásának* is a közege. Ha egy gyermek nem kívánt körülmények között jön világra, a szülőknek vagy a család többi tagjának mindent meg kell tenniük, hogy Isten ajándékeként fogadják őt. Semmiféle áldozat nem minősíthető túl nagyak annak elkerülése érdekében, hogy egy gyermek azt gondolja, ő egy tévedés, aki nem ér semmit.

A szeretet a várandósság idején

168. A várandósság (olykor) nehéz, de csodálatos időszak. Az édesanya együttműködik Istennel, hogy az élet egy új csodája jöjjön létre. Minden fogantatás pillanatában megvalósul a Teremtő örök álma. 'Mielőtt megalkottalak anyád méhében, már ismertelek; mielőtt megszületnél volna, megszenteltelek' (*Jer 1,4–5*).

170. Manapság előre tudható, milyen lesz a gyermek neme, milyen színű lesz a haja, milyen betegségek érhetik a jövőben. De csak az Atya ismeri őt teljesen, aki őt megteremtette. Vannak szülők, akik úgy érzik, hogy gyermekük nem a legjobb pillanatban érkezik. Kérniük kell az Úrtól, hogy erősítse meg őket, hogy maradéktalanul elfogadhassák gyermeküket. Fontos, hogy a gyermek érezze: várják. 171. Minden áldott állapotban lévő nőt szeretnék kérni: vigyázzatok, senki el ne vegye tőletek az anyaság örömét. Ne engedd, hogy a félelmek, az aggodalmak vagy mások véleménye elrontsák azt a boldogságot, hogy Isten eszköze vagy egy új élet világra hozatalában. (*Vö. Lk 1,46–48*).

Anyai és atyai szeretet

172. Az újszülöttek, alighogy megszülettek elkezdik kapni az ajándékokat: a táplálékkal és a gondozással együtt a szeretet lelki megnyilvánulásait. Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja az *édesanya és édesapa* szeretetét. – Nemcsak az apa és az anya egymástól független szeretetéről van szó, hanem *ketten egymás közötti szeretetéről* is, amelyben megtapasztalja a fészket, mely befogadja őt. *Az Úr anyai és atyai arcát mutatják meg* gyermekeiknek általuk. Emellett együtt tanítják meg a kölcsönösségnek és a különbözőségek találkozásának értékét, melybe mindenki beleviszi a maga identitását, és el tudja fogadni a másikat. Ha valami elkerülhetetlen oknál fogva egyikük hiányzik, keresni kell valamilyen módon a pótlását, hogy a gyermek megfelelő érlelődését elősegítsék.

173. A gyermekeknek szükségük van az *anyai jelenlétre*, különösen az élet első hónapjaiban. 174. Egy anyátlan társadalom embertelen társadalom volna, mert az anyák a legnehezebb pillanatokban is éreztetni tudják a gyöngédséget, az odaadást, az erkölcsi erőt. Köszönet nektek, drága édesanyák, azért, amit a családban jelentetek, és azért, amit az Egyháznak és a világnak adtok.

175. Másrészt az *édesapa* alakja segíti érzékelni a valóság korlátait, és őt jobban jellemzi a tájékozódási képesség, a kihívásokkal teli világ felé való elindulás, valamint az erőfeszítésre és a küzdelemre való készség. A tiszta és boldog férfi-identitású apa, aki magatartásában egyesíti a felesége iránti szeretetet és elfogadást, épp annyira szükséges, amennyire az anyai gondoskodás. 176. Azt mondják, hogy társadalmunk „*apátlan társadalom*”. Az apák gyakran annyira a munkájukra, az önmegvalósításra koncentrálnak, hogy megfeledkeznek a családról. 177. Isten azért állítja az apát férfiúságának értékes tulajdonságaival együtt a családba, hogy a feleség mellett álljon, és osszon meg vele mindent. És hogy a gyermekek mellett álljon növekedésükben. A jelenlét nem azonos az ellenőrzéssel. Mert a túlzóan ellenőrző apák megsemmisítik a gyermekeiket. – Néhány apa viszont haszontalannak vagy

szükségtelennek érzi magát. Az igazság azonban az, hogy a gyermekeknek szükségük van egy apára, aki hazavárja őket, akkor is, amikor visszatérnek bukásaikból.

Létezik-e ideális gyermekszám?

A családtervezés egyik kulcskérdése, melyik az «ideális gyermekszám» (a család adott körülményei között). A felelősen gondolkozó jegyes- és házaspárnak is fel kell tennie a kérdést. Ennek eldöntéséhez foglaljuk össze, milyen megállapításokat tesznek a témával foglalkozó tudományok – elsősorban a *családszociológia, a pedagógia, a pszichológia*.

a) *Az egyetlen gyermek, az «egyke» egy életen át hordozhatja a hiányt, amelyet talán szüleinek köszönhet* (bár lehet, hogy a szülők objektív okok miatt nem vállalhattak több gyermeket).

Az egyikét általában elkényeztetik: a szülők akaratlanul is mindent rápazarolnak; ezáltal könnyen egoistává lesz, nehezen tud lemondani, áldozatot vállalni másért. – A többgyermekes családban a gyermekeknek kicsi korban meg kell szokniuk a testvérekhez való alkalmazkodást, az áldozathozatalt: s e tulajdonságokkal a legértékesebb kincseket sajátítja el.

b) *Az egészséges gyermekszám.* Sok magyar pár tervez két vagy három gyermeket. A szakemberek szerint jelentősen *jobb a három*. Véleményüknek nem népesedéspolitikai okai vannak (hogy a 3 gyermek biztosítja a társadalom reprodukcióját), sokkal inkább olyan szempontok, amelyek döntően érintik a családok egyensúlyát.

A nemzetközi felmérések rámutattak, hogy a *család stabilitása ugrásszerűen megnő a három és (felelősen vállalt) több gyermek esetében*. A vizsgálatok szerint az ilyen családokban *jobb a gyermekek és a szülők «lelki közérzete», és ezzel összefüggően pl. kisebb a válások aránya*.

Ismerős az ellenvetés vagy kérdés: *«nem vállalhatok több gyermeket, mert akkor a meglévőnek (egynek vagy kettőnek), meg a születendőnek sem tudnám biztosítani a mai világban szükséges anyagi-kulturális javakat»*. A felmérések ezzel kapcsolatban egy meglepőnek tűnő megállapításra jutottak: A (felelősen tervezett) többgyermekes családok gyermekei nincsenek hátrányban az 1-2 gyermekes családok sarjaival szemben. A vizsgálatokból kiderül, hogy a nagy-családok gyermekei nem részesülnek kisebb arányban az alapvető anyagi-kulturális javakban (pl. nyelvtanulás, külföldi utazás), mint az egyke gyermekek. *A különbség csupán a luxuscikkekben és extra kiadásokban mutatkozik meg, de ezek inkább kárára vannak a gyermek fejlődésének, mint hasznára*. Ezzel szemben a többgyermekes családok sarjai általában talpraesettebbek, sokoldalúbbak, közösségi gondolkodásúak, hiszen több feladat-, egymásért végzendő munka hárul rájuk a családban, s így észrevétlenül elsajátítják ezeket az értékeket. Ismerjük-e a magyarázatát, *miért van ugrásszerű különbség a két- és többgyermekes családok egyensúlya között?* A szakemberek általában kapcsolatba hozzák e tény a csoportlélektan szabályával, miszerint a csoport nagyobb stabilitással rendelkezik, mint a páros kapcsolat. A csoport 3 emberrel kezdődik. A 3 gyermek esetében egy kis csoport jön létre, amelyben kiegyensúlyozottabbak a kapcsolatok, mint a 2 személy, a 2 gyermek között. A gyermekek életének stabilizálódása visszahat a szülők-, s az egész család légkörére. (Hasonlítani szokták a különbséget egy két lábú és három lábú szék stabilitásának különbségéhez.)

A tágabban értett termékenység

Az örökbefogadás

178. Sok házaspárnak nem lehet gyermeke. Tudjuk, hogy ez mennyi szenvedéssel jár. Másrészt a házasság nem csupán az életadásra lett alapítva. (...) Ha a gyermekáldást nélkülözniük is kell, házasságuk megmarad, mint teljes életközösség. Az anyaság sem kizárólag biológiai adottság, hanem különböző módokon fejeződhet ki. 179. *Az örökbefogadás az anyaság és apaság megvalósításának egyik nagylelkű útja*. Szeretném bátorítani mindazokat, akiknek nem lehet gyermekük, tárják ki házastársi szeretetüket azok befogadására, akik meg vannak fosztva a saját családtól. Így Isten szeretetének közvetítőivé válnak.

Felelősség vállalása a társadalomban

181. Az életfakasztás és az örökbefogadás sem a szeretet termékenysége megélésének egyedüli módja. A sokgyermekes család is hivatott arra, hogy *hasson a társadalomra, amelyben él*. A

keresztény családok ne feledjék, hogy a hit nem emel ki minket a világból. 203 A családnak nem szabad azt gondolnia magáról, hogy erődítmény, melynek meg kell védenie magát a társadalomtól. Szolidárisan ki kell lépnie önmagából. A házastársaknak el kell jutniuk társadalmi kötelezettségeik meggyőződéses tudatára. Amikor ez megtörténik, az őket egyesítő szeretet nem csökken, hanem új megvilágítást nyer. 183. Az a házaspár, amely tapasztalja a szeretet erejét, tudja, hogy ez a szeretet arra hivatott, hogy gyógyítsa az elhagyottak sebeit, meghonosítsa a találkozás kultúráját, harcoljon az igazságosságért. A szolidáris családok teret nyitnak a szegények előtt, képesek arra, hogy baráti kapcsolatban legyenek azokkal, akik náluk rosszabb helyzetben vannak.

A testvériség és az Eukarisztia vétele

185. Szent Pál beszámol a korintusi közösség egy szégyenletes esetéről (1Kor 11,14-34). Néhány gazdag ember hátrányosan megkülönböztette a szegényeket, ráadásul az Eucharisztia ünneplését követő agapén. Míg a gazdagok élvezték ízletes ételeiket, a szegények csak éhesen néztek. 186. Aki Krisztus testéhez és véréhez lép, és hátrányos megkülönböztetést okoz Krisztus testének tagjai között, az ilyen ember 'a saját ítéletét eszi és issza' (vö. 1Kor 11,29). Ez a szentírási rész figyelmeztetés a családok számára, melyek bezárkóznak saját kényelmükbe, és melyek közömbösek a szegény és rászorulóbb családok szenvedései iránt. Az eucharisztikus ünneplés, a szentmise állandó felhívás mindenki felé, hogy 'vizsgálja meg magát' (11,28), vajon kitarja-e családjának ajtaját azoknak közössége előtt, akiket a társadalom kiselejtett. Csak ezt követően vehetik magukhoz a szeretet Szentségét, amely egy testet alkot belőlünk.

Életpéldák. 1) Egy 5 gyermekes házaspár meséli: *Apa:* Úgy éreztük, hogy 5 gyermekünknel nem vagyunk képesek többet vállalni. Én kórházban, gyermekosztályon vagyok orvos. Behoztak oda egy halálos beteg kislányt, akit ráadásul a szülei eldobtak maguktól. – *Anya:* Férjem hívott, hogy látogassuk ezt a beteget a gyermekekkel együtt, hogy örömet szerezzünk neki. Többször elmentünk hozzá, és látszottak rajta a családi szeretet hiányából fakadó súlyos lelki sérülések. A kislány minden látogatásuk után kivirult. Egyszer elmondta, hogy vele senki nem törődik, nincsenek rokonai, ezért köszöni, hogy jövünk hozzá. És minden téren a gyógyulás útjára lépett. – *Apa:* A feleségemmel egy beszélgetésben megállapította, hogy ezt a gyermeket a meleg családi légkör tudná meggyógyítani. Felmerült köztünk a kérdés, *nem kellene-e örökbe fogadniuk*, mert ezzel bizonyára megmenthetnék. Megkérdeztük gyermekeinket, mit szólnának hozzá, és ők egyhangúan lelkesedtek a gondolatért. – *Anya:* Örökbe fogadtuk tehát. Évek múltával a kislány teljesen a gyermekünk lett, és gyermekeink is testvérként kezelték. Kinőtte lelki sérüléseit, és ma a normális emberi és keresztény fejlődés útját járja.

2) *Tapasztalat „a szenvedés és az ölelés ösvényéről” (ahogyan a szentatya nevezi)*

Chiara Corbella (ejtsd: Kjára Korbella) a fiatal olasz édesanya halálának híre, az elmúlt években bejárta a világot. Ő férjével együtt hősiességgel fogadta el, hogy két olyan beteg gyermeket hozott a világra, akiknek nem volt esélyük az életre. Ezután, pedig saját életét adta azért, hogy megmentse harmadik gyermeküket. Az olaszországi televíziók és média a nyilvánosság elé tárták e megrázó történetet.

Chiara Corbella férjével, Enrico Petrilliával Róma egy kerületében élt. A plébánia vonzáskörzetében nőttek fel, részt vettek az ifjúsági találkozók, a plébánia tevékenységében. Medugorjében történt megismerkedésük után, 2008 szeptemberében a házasságot kötöttek. Pár hónap múlva Chiara áldott állapotba került. Az első ultrahangos vizsgálat fejlődési rendellenességet mutatott, mely szerint a baba agykárosodással fog születni. Az orvosok abortusz javasoltak, de a fiatal pár azonnal elfogadta az új életet, mint Isten ajándékát. Születése után a kis Mária részesült a keresztség szentségében, majd 30 percig tartó földi élete után elkísérték „égi születéséhez”. Barátaik számára is felejthetetlen volt a kislány temetése: „életünk egyik legszebb tapasztalataként” számoltak be róla többen. Kicsi fehér koporsó és mellette a két szülő, akik énekeltek és hálát adva dicsérték az Urat a gyászmisén.

Néhány hónap elmúltával újabb gyermekáldás. Az örömhír első pillanatait azonban megtörte az ultrahangos vizsgálat: a gyermeknek hiányzott a lábacska. Minden orvosi javallat ellenére hittel és szeretettel felfegyverkezve, a házaspár tudta, hogy megtartják a gyermeket. Barátaik emlékeznek a pillanatra, amikor Enrico örömmel újságolta nekik, hogy gyermekük lesz, bár nincsen lába. A hetedik hónap környékén az újabb ultrahang felvétel megállapította, hogy a belső szervek sem fejlődnek megfelelő módon. „A gyermek alkalmatlan az életre” volt az ítélet. Lehet, hogy alkalmatlan a földi életre, de nem a mennyekre – mondták ők. A házaspár kivárta a gyermek születését, és azonnal megkeresztelték őt. Imádsággal kísérték rövid életét, egészen az utolsó lélegzetvételéig. Dávid temetése ismét csodálatos ünnep volt, azon öröm miatt, melyet a szülők sugároztak, nehéz keresztjük ellenére.

De Chiara és Enrico továbbra sem zárkóztak el az élettől, olyannyira, hogy bizonyos idő eltelte után Chiara ismét áldott állapotba került: a kis Francescot hordta a szíve alatt. Ez alkalommal minden rendben volt. Az ötödik hónapban azonban újabb kereszt érkezett: Chiarának súlyos seb keletkezett a nyelvén, majd megerősítették miszerint carciomat (rákot) diagnosztizáltak.

Chiara és Enrico „szövetséget kötöttek” Istennel és eldöntötték, hogy most is 'igent' mondanak. Chiara gondolkodás nélkül védte Francesco életét, akkor is, ha ezzel nagy kockázatot vállalt magára, elhalasztva a saját életének megmentésére irányuló kezelést. Csak a szülés után vetette magát alá a radikális gyógyításnak: a műtétnek, a kemoterápiának és a sugárkezeléseknek. A kis Francesco szép, egészséges kisfiúként 2011. május 30-án született. Ez idő alatt Chiara testileg annyira kimerült, hogy jobb szemére elveszítette a látását, majd egy éven át tartó emberfeletti küzdelem után 2012. június 13-án családja és barátai körében befejezte az őt üldöző „sárkány” elleni harcot – így nevezte ő maga a daganatot, a Jelenések könyvére gondolva.

Családja és barátai megerősítik, hogy ő a szent élet élő tanúja volt. Minden kísértés, a kemoterápia és a sugárkezelés nehéz hónapjai ellenére is tudott mosolyogni és vidám lenni a hozzá érkezőkhöz, felfoghatatlan módon a Gondviselésre bízva magát, nem aggódva sem családjáért, sem saját életéért, melyek nyilvánvalóan súlyos veszélyben voltak.

Róma város pápai vikáriusa vezette a temetés szertartását. Óriási ünnep volt, melyen több ezer ember vett részt, akik zsúfolásig megtöltötték a templomot és mindvégig énekeltek, dicsőítettek, tapsoltak és imádkoztak.

A fiatalasszony – mesélte a ferences atya, a lelkipásztorjuk – „áprilisban az orvosi diagnózis után, hogy betegsége eljutott a végső stádiumhoz, csodáért imádkozott, de *nem a gyógyulást kérte Istentől, hanem, azt hogy ő és a hozzá közel álló személyek a betegség és a szenvedés pillanatában békét élhessenek meg*”.

Ez az asszony mindvégig másokért áldozta életét szeretetből. Enriconak azt mondta: „lehet, hogy nem is kívánom a gyógyulásomat. Egy boldog férj mosolygó hitves nélkül és egy vidám gyermek édesanya nélkül nagyobb tanúságtétel, mint egy asszony, aki legyőzte a betegséget. Egy olyan tanúságtétel ez, mely sok-sok magzatot megmenthet...”

Fennmaradt Chiara tanúságtétele első gyermekének születése után: *Megszületett Mária. Amikor megláttam, olyan pillanat volt az, amelyet sosem fogok elfelejteni. Nem gondoltam arra, hogy milyen rövid ideig lesz velünk, hanem összekapcsolódtunk, mert ő az én kislányom. Ezután elvitték. Majd amikor Enrico bejött a szobába és karjában hozta Máriát, ez volt a második felejthetetlen pillanat, mert ő nagyon boldog volt. Biztos voltam benne, hogy Máriának nem lehetett volna jobb édesapja. Az, amit az Úrtól kértünk, a szülésen kívül, hogy élve szülessen és megkeresztelhessük. Amikor Enrico visszajött azt mondta: „Él”. És akkor megkereszteltük. Ez volt számunkra a legnagyobb ajándék, amelyet az Úr adhatott. Mária fél órát élt, utolsó pillanatáig együtt lehettünk. Megismerhették őt nagyszülei és néhány barátunk. Csak azt mondhatom, hogy az a fél óra egyáltalán nem tűnt olyan rövidnek. Felejthetetlen fél óra volt.*

A pici Mária születésének napjára mindig úgy tudok emlékezni, mint életem egyik legszebb napjára. Elmondhatom majd gyermekeimnek, hogy az Úr egy különleges testvérrel ajándékozta meg őket, aki a Mennyben van és imádkozik értük. Azt szeretném mondani azoknak az édesanyáknak, akik elveszítették gyermeküket: nem számít az idő, hogy egy vagy két hónapig, vagy néhány óráig; az a fontos, hogy megkaphattuk ezt az ajándékot, mert ez olyan valami, amit nem lehet elfelejteni. Egy gyermek született.

A betegek és fogyatékkal élőknek az irgalmasság szent évében való zarándoklatán Enrico tanulságot tett hitükről, a Chiara halála óta eltelt idő távlatából: „Négy éve lettem özvegy, amikor Francesco alig múlt egy éves. A történetem mégis nagyon szép, mert nem a betegség és a halálé volt az utolsó szó. – Chiara és én arra vágytunk, hogy égő lámpásokkal várjuk a vőlegényt. Szerettük volna felvenni a legszebb ruhánkat, Chiara ezért most menyasszonyi ruhában van. – Milyen nagyobb dolgot lehet kérni a testi gyógyulásnál? – Az üdvösséget. Az üdvösség fontosabb!

Régóta visszhangzott a szívemben az evangéliumnak ez a mondat: „Az én igám édes, és az én teremh könnyű” (Mt 11,30). Amikor láttam, hogy Chiara teste lassan elfogy, nem tudtam befogadni ennek édességét. Akkor életének utolsó reggelén, 7 óra körül megkérdeztem Chiarától: Chiara, valóban édes ez a kereszt, ahogyan az Úr mondja? Rám mosolygott, és halovány hangon válaszolt: „Igen, Enrico, nagyon édes.”

Láttam, hogy boldogan hal meg. Jól tudta, hová megy. Egyik legszebb üzenet, amelyet a történelem Ura nekünk akart ajándékozni Chiara életén keresztül ez: az Úr nem hazudik, ez a kereszt nagyon édes. Bízatok benne, érdemes!”

Csend – *Kérdések az elmélkedéshez, majd a párokban való beszélgetéshez és a beszámolókhöz:*

Hogyan kapcsolódnak a mondottak a te/ti gyermekvárásokhoz?

Hogyan jutottál el te a meggyőződésre, hogy az élet szent – fogantatásának pillanatától kezdve? Gyermekeitek miben tapasztalhatják meg házaspári szereteteket? Hol éreztek e téren javítani valót?

Hogyan törekedhetnék segíteni gyermektelen vagy magzatukat elvett párokon?

Havi elhatározás (Válasszatok családi állapototoknak megfelelően)

Édesanyák: férjem legyen első helyen életemben, nem a gyermekek! Édesapák: Szánjak több időt házastársamra, gyermeke(i)mre!

Keressük az alkalmat, mikor kell-lehet beszélni gyermekünknek az élet isteni értékéről, – 8-9 éves korban már jó beszélnünk (a mai környezetet figyelembe véve) a gyermek születéséről is (erről szól majd a gyermekek szexuális nevelésével foglalkozó találkozónk, melyet a pápai levél is sürget AL 280-286).

Találjak alkalma(ka)t, hogy a közelemben levő rászoruló család(ok) felé (különösen, ha nem érkezik a várt gyermek) kinyilvánítsam szeretetemet.

Záró ima

Urunk, Mindenható Istenünk. Köszönjük, hogy gyermekeink (vagy a ránk bízott gyermekek) által részt adtál nekünk a teremtés (az élet-adás) művében. Add, hogy akaratomnak, és a Szentháromságban élő szeretetnek megfelelően együtt neveljük őket, a köztünk levő szeretet egységében. Add Szent Lelked világosságát, hogy észrevegyük a közelünkben élő sebzett családokat, kapcsolatokat, és találjuk meg a módját, hogyan lehetünk segítségükre. Segítsd azokat, akik bizonytalankodnak a megfogant élet vállalásában. Adj ajkunkra megfelelő szavakat, hogy szükség esetén támaszai lehessünk ilyen embertárainknak. – Urunk, megváltó Jézusunk! Vezess bennünket a Te szeretet útján, hogy nyitottak legyünk az élet elfogadására. Add, hogy mindennap megújuljunk elsősorban egymás iránti szeretetünkben, és ebből fakadóan gyermekeink iránti, valamint minden ránk bízott család- és embertárs iránti szeretetben. – Ámen

Záró ének: ami a bevezetőben jelzettek közül kimaradt

7. A családok és a lelkipásztorkodás

Bevezető ének javaslat

Indulj és menj, hirdesd szavam...

Áldalak jó Uram...

Jöjj el teremtő Lélek jöjj el...

Bevezető ima

Mennyei Atyánk! Ma a családok küldetéséről fogunk elmélkedni, beszélgetni. A Ferenc pápa és a szinodus gyönyörű szavakkal így ír erről. A katolikus családoknak „meg kell mutatniuk, hogy a család evangéliuma (örömhíre) válasz az emberi személy legmélyebb vágyaira: méltóságára és teljes megvalósulására, a kölcsönösségben, a közösségben és a termékenységben. Olyan értékek megmutatásáról van szó, amelyek megfelelnek annak az igénynek, amely még a leginkább szekularizált országokban is megmutatkozik napjainkban” (200, 201). Urunk! Tapasztaljuk mennyire vágnak embertársaink ezekre a kincsekre: a kölcsönös szeretetre, a boldog családi közösségre, s az ebből fakadó öröme; és mennyire szenvednek ezek hiányaért, sérüléseiért. Segíts megértenünk, hogy a családról való tanúságtétel kiemelten a katolikus családok feladata. Segíts megértenünk, hogy a házasság szentségének és a családnak kegyelmeit nemcsak magunk számára kaptuk, hanem azért is, hogy segítsünk másokat is eljutni arra az öröme, amelyre házasságunk által Te vezettél el bennünket. Áldd meg Egyházunkat és lelkipásztorainkat! Add kegyelmedet, hogy velük összefogva segíteni tudjunk környezetünk családjainak, a családra vágyóknak és a sebzett családoknak-kapcsolatoknak, hogy megtalálják az utat Feléd, és a Benned beteljesült élet felé. Ámen

Tapasztalatok megosztása

Kérdések a tapasztalatok-megosztáshoz

Milyen (lelki) élményeid voltak a múlt hónapban? – Múlt találkozókon az élet isteni értékéről, valamint az életadás kegyelméről és különböző útjairól beszélgettünk. Megjelent e gondolat benned az elmúlt időben?

Édesanyák: sikerült fejlődni abban az irányban, hogy férjem legyen első helyen életemben, nem a gyermekek!

Édesapák: Sikerült előrelépned abban, hogy több időt szántál házastársadra, gyermeke(i)dre! Volt lehetőség, hogy beszélj gyermeketekkel a születés titkáról? vagy a szexuális felvilágosítás gyermekhez illő témáiról?

Isten Igéje: Jn 2,1-11 Jézus törődik egy fiatal párral. Családi ünnepen teszi első csodáját.

Átgondolandó téma A szinodusi pápai buzdítás új és teljesebb cselekvésre hívja a családok érdekében a lelkipásztorkodást, a plébániákat és elsőként magukat a családokat. E témát a 6. fejezet foglalja össze.

A családok küldetése

Alapvető kijelentése: „A keresztény családok, a házasság szentségének kegyelméből fakadóan a család-pasztoráció elsődleges alanyai (felelősei). Mindenekelőtt azáltal, hogy a házastársak és családok a család-egyház tanúságát nyújtják,” továbbá hogy konkrétan segítik a környezetükben élő családokat és házasságra készülőket.

„Az Egyház alázatos megértéssel akar közeledni a családokhoz, és az a kívánsága, hogy minden egyes családot kísérje az útján adódó nehézségek legyőzésére” és küldetésének megtalálására. „Ahhoz, hogy a családok a lelkipásztorkodás egyre aktívabb alanyaivá lehessenek, nem elegendő a lelkipásztori tervekbe beleszőni valamiféle általános törődést a családokkal, hanem meg kell újulnia az egész lelkipásztorkodásnak: A család belseje felé irányuló evangelizáló és katechetikai erőfeszítésre” van szükség (200).

Fontos ismernünk az olvasott sorokat és a következőket, hogy lássuk, mennyire szeretne törődni a szinodus és a pápa a házaspárokkal, családokkal. Tudnunk kell, hogy Magyarországon (és legtöbb európai országban) nagy a paphiány, és nálunk különösen is lassan kelnek életre a megújulási folyamatok. A pápai levél és a szinodus sokszor megfogalmazza, hogy legnagyobb reményüket a család-csoportokba, -mozgalmakba és az egyház iránt elkötelezett családokba vetik. Mert ők azok, amelyek máris sokat tesznek a családok gondozásáért, és amelyek képesek további lépésekre a pápai levélben megfogalmazott fontos célok elérése érdekében. Ilyen értelemben olvassunk tehát e tervekről, feladatokról.

A plébániai család-gondozásról

A családok lelkipásztori segítésének első helye a plébánia. A plébániai családgondozásra vonatkozóan az AL-nak több irányelvet fogalmaz meg:

a) „*A család küldetése* magában foglalja a házastársak termékeny kapcsolatát, a gyermekek nevelését, a *házasság szentségéről való tanúságtételt*, valamint *más párok felkészítését a házasságra* és a *nehézséggel küzdő párok* vagy családok *baráti kísérését*.” – Annak érdekében, hogy a családok képessé váljanak e küldetésük teljesítésére, a lelkipásztorkodásnak, az elkötelezett párok segítségével „*fel kell ajánlania olyan képzési programokat, amelyek táplálják a házasságot*”, és annak missziós voltát (RF 66; vö. 202).

b) A szülők képzésére jó alkalom az is, hogy „*legyenek tevékenyen bevonva a keresztény beavatás szentségeire felkészítő programokba*” (279; RF 67). – Ez a *keresztelendő, elsőáldozáshoz járuló* és a fiatalabb korban bérmező gyermekek *szülei*re vonatkozik. – Több országban, és hazánkban is több plébánián gyakorlat, amit az egyház már korábban is előírt,³ hogy az elsőáldozó gyermekek oktatásakor első célnak a szülők hitbeli elmélyítését tekintsek. Hisz nélkülük a gyermek úgyis elmarad a templomból a szentségek vétele után. (Egy kreatív módszer tehát ez, mely elsőként a szülőket készíti fel, majd az ő feladatukká próbálja tenni, hogy adják át az evangéliumi anyagot gyermekeiknek.) Ebben példamutató szerepet kell vállalniuk az elkötelezett családoknak.

c) A színódus a plébániai lelkipásztorkodás- és a keresztény családok feladataként jelöli meg azt is, hogy „*biztosítsanak lehetőséget arra, hogy kis családközösségek jöjjenek létre* (RF 90), illetve hogy a plébánián élő család-közösségek, család-mozgalmak és társulatok harmonikusan összekapcsolódjanak” (202).

A jegyesek felkészítése

Az AL a jegyesek felkészítésében (hasonlóan, mint a kisgyermekük keresztelésre készülő szülők felkészítésében) való közreműködést a házaspárok és családcsoportok küldetésének látja (amint ez több hazai plébánián is megvalósul). A házasságra való felkészítést jelentősen el kell mélyíteni, írja a dokumentum. Mert ennek feladata nem csupán a házasságra vonatkozó alapismeretek átadása, hanem a bevezetés a keresztény *életbe és az egyházi közösségbe* (hiszen ez még nem valóság a házasságra készülő többségének életében) (206). A dokumentum hív, hogy a kurzusok vezetésében „*olyan házaspárok is vegyenek részt, akik képesek kísérni a jegyeseket az esküvő előtt, majd a házasságot első éveiben*.” – Súlyt kell fektetni a jegyesoktatás során a velük kialakítandó „*személyes kapcsolatra*”, amely „*hozzájárulhat ahhoz*” hogy „*szívük fokozatosan megnyíljon Isten tervének teljességére*” és közelebb kerüljenek az egyházi közösséghez (RF 58; vö. 207, 217). „*A házasság első éveiben különösen szükség van a lelkipásztori kísérésre*” – írja (223), mert ilyenkor szoktak az első nehézségek fellépni (a válások jelentős aránya a házasság 1-2. évében történik). Nagy erősítést nyújt a fiatalok számára, ha segíteni tudjuk őket egy házascsoportba való bekapcsolódásban.

Figyelemreméltó a pápai levél megállapítása: hogy külön figyelni kell azokra is, akik már évek óta együtt élnek. Mert a hosszabb együttélés gyakran nem egymás iránti elkötelezettségük érettségét jelzi, sokan inkább belesodródnak a házasságba, majd sokan rövidesen el is válnak. (E felhívások akkor válnak majd teljesen irányt adóvá, ha püspöki karunk, illetve annak családbizottsága vagy egy-egy egyházmegye hivatalos irányelveket fogalmaz meg a kényes kérdésekkel, illetve azok alkalmazásával kapcsolatban.)

A családgondozás megerősítése

Hogy mennyire szeretné az egyház erősíteni a családokat, mutatják az irányelvek is, melyek előírják a lelkipásztorok és a segítők képzését, egyrészt a család-gondozásra, másrészt arra, hogy ráébredjék a családokat a küldetésükre.

a) 202. A családok felé irányuló pasztorációval együtt szükséges „*a papok, diakónusok, szerzetesek és szerzetesnők, hitoktatók és lelkipásztori munkatársak megfelelőbb képzése*,” illetve a lelkipásztorkodásban részt vevők komoly *továbbképzése* a család-gondozás terén.

b) 203. A tanulmányaikból kikerülő *papjelöltek*, és hasonlóképp minden teológiát tanuló személy, nyerjen megfelelő képzést a családok gondozásának területén. (A pont részletesen megfogalmazza, milyen új témáknak kellene bekerülniük a papok és lelkipásztori segítők képzési anyagába, illetve a papokat képző szemináriumok tervébe.)

c) 242. A szinódus arra is hív, hogy minden egyházmegyének „*speciális egyházmegyei központot*” kell létrehoznia, a családok gondozásának, valamint a továbbképzések biztosításának érdekében: hogy „a papok, szerzetesek és világiak megtanulják, *hogyan kell gondoskodni az összes családról.*” (242; vö. RF⁴ 77).

Ennek az egyházmegyei központnak munkatársairól ezt írja: 1. Legyen egy főállású felelőse, akinek feladata az egyházmegyei családpszichológusnak és a kapcsolatos képzéseknek koordinálása, valamint a közreműködés a családközösségek létrehozásában minden plébánián. 2.

Alkalmazzanak egy főállású családterapeutát és mediátort, a sebzett házasságok gyógyítására. (Az ő kinevezése a legsürgetőbb, hiszen különböző vizsgálatok igazolták, hogy a polgári válást már kérelmező párok több mint fele gyógyítható volt, egy jó közvetítő segítségével (242). 3. A központhoz tartozzon képzett jogász is, „aki a tanácsot tud adni a különvált vagy *válságba került házaspároknak*, és olyanoknak is, akik a házassági per előzetes vizsgálatára készülnek” (244); továbbá aki más egyházjogászokkal együtt segíteni tud a házasság érvénytelenségét kérő keresetek átfutási idejének gyorsításában.

Összefoglalva: Az egyháznak, illetve a szinódusnak és a pápának család-gondozási tervei közt szédítően nagy és fontos feladatok jelentek meg, pedig itt csak a legfontosabbakkal ismerkedtünk. Jó, hogy az Egyház legfőbb vezetője a Szentlélek; hogy Rá bízhatjuk Egyházunkat, önmagunkat. De hitünk mindig megkívánja a cselekvést, a közreműködést is.

Életpéldák: 1. *Egy édesanya meséli*: Kislányom 3-4 hetes lehetett, amikor valósággal berontott konyhánkba egy asszony, akit nemrég ismertem meg, és sírva, kiabálva elmondta, hogy most jött a kórházból, és gyermekéről gyermekbénulás diagnózist állapítottak meg. Közben karjába vette kicsi lányomat, és mintegy a sajátját, simogatni kezdte. Majdnem kicsattant a számon, hogy tedd le, és menj el, hisz most jöttél a kórházból. Nehogy az enyémet is megfertőzd! Aztán az jutott eszembe, de hisz ez az anya most nagyon szenved, nem küldhetem el. Bevittem a másik szobába és hosszabban végighallgattam. Próbáltam megnyugtatni, a jó Isten felé irányítani lelkét. De amikor elment és újra kislányomhoz mentem, teljesen összeroskadtam: hátha mégis megfertőzte őt. Az villant fejembe, hogy be kell zárnom az ajtót, nehogy máskor is ilyen történjék. De kis idő elteltével eszembe jutott – ami reggeli imámban is szerepelt –, hogy nemcsak a saját gyermekemben kell Jézust szeretnem, hanem máséban is. Több napig gondolkoztam ezen, és arra indított, hogy – helyes óvatossággal – jobban kezdjek el törődni ismerős kismamákkal. Férjemmel is beszélgettünk erről, s a maga módján ő is próbált hasonlóan tenni. Ahogy gyermekeink nőni kezdtek, rendszeresen elmentünk családcsoporthozunk találkozóra, vagy egyikünk-másikunk meglátogatott rászoruló családokat, házasságokat. Törekedtünk mindig elmondani gyermekeinknek, hol voltunk, mit csináltunk, hogy ne azt érezzék, tőlük vesszük el az időt. Ezután gyermekeink kezdtek rákérdezni, hogy hogy van egyik vagy másik család, és hogy mikor látogatjuk meg ismét őket. Úgy éreztük sikerült megtalálni az egyensúlyt, hogy elsősorban törődjünk egymással és saját gyermekeinkkel, de másokra is jusson időnk. Remélhetőleg gyermekeink is tanulnak ebből, mert valamiképpen ők is részeseivé válnak, hogy segítünk másoknak, és ők is örülnek ennek.

2. *Egy plébánia családcsoportjai* olvasták Ferenc pápának Evangelii Gaudium c. apostoli buzdítását, amelynek lényegi témája a küldetés, a misszió. Megérintette őket a felhívás. Tervet készítettek, hogy miben tudnak többet tenni a plébánián, és elhatározták, hogy jobban törekedni fognak figyelni más családokra, és a rászoruló párok megszólítására. Több sebzett vagy erősítésre szoruló párt is találtak, akik szívesen bekapcsolódtak volna egy csoportba. Így

őket szétszították, hogy 1-1 családközösségre 1-2 erősítésre szoruló család jusson. E párok azóta általában a gyógyulás útjára léptek.

3. *Családok misszióba.* Ha beírjuk a keresőbe, hogy „missziós család”, azonnal kijön több válasz, melyek nagy arányban a misszióba menő *kis egyházak* családjait mutatják be. Sokan közülük a családalapítás után vagy kis gyermekekkel is elmennek pogányok közé, hogy hirdessék az evangéliumot. – Vannak *katolikus mozgalmak* is, melyeknek családos tagjai is vállalják, hogy misszióba küldjék őket, országon belül, vagy pogány népek közé is. Ilyen pl. a Neo Katekumen mozgalom, és sokan a Fokolára Mozgalom családjai közül is.

– Próbáljuk most az Amoris Laetitiának a családról és lelkipásztorkodásról szóló fejezetének iménti szélesebb körű áttekintésből kiemelni azokat a feladatokat, amelyek bennünket érinthetnek. Előbb elmélkedjünk a következő kérdésekről, majd beszéljünk róluk:

Kérdések az elmélkedéshez majd a beszélgetéshez:

Miközben saját házasságunk és családunk számára elsőként kell időt biztosítanunk, – milyen lehetőségeket találhatunk a környezetünkben élő házaspárokkal való kapcsolat felvétele érdekében? (Hol tudunk szeretetteljes kapcsolatot teremteni velük vagy megszólítani őket, hogy kapcsolat kezdődhessen?)

Miként vezethetnénk el a környezetünkben élő családokat család-közösségbe? (Pl. hogyan rendezhetnénk számukra meghívó alkalmakat, mint egy kirándulást vagy családi ünnepet?)

Mit tehetünk a jegyeseknek vagy a gyermekük keresztségét kérő szülőknek a felkészítése-, és a keresztény közösségbe való bekapcsolása érdekében? (Ha ez nem gyakorlat még plébániánkon, elsőként lelkipásztorunknak kell kifejezni erre való készségünket.)

Elhatározás a jövő hónapra:

Minden nap (reggeli vagy esti imában) *újítsuk meg házaspári szeretetünket.* Reggeli imánkban éljük át, hogy Isten velünk van és vezet, és bármi áll is előttünk a nap folyamán, az Ő szeretete és öröme azt is betölti.

Így minden nap *újítsuk meg küldetés-tudatunkat* is, embertársaink és más házaspárok felé.

Közös megbeszélendő:

Közösen tervezzünk ünnepet, kirándulást, nyaralást stb., amelyre meghívhatunk csoportunkon kívüli és szeretetre (vagy hívó közösségre) szoruló családokat is.

Záró ima: Urunk Jézus! Arra hívsz, hogy legyünk a boldog családi élet tanúi, a családok apostolai. Hogy adjuk át másoknak is a kegyelmi kincseket, amelyeket kaptunk. Erősíts meg bennünket, hogy ne hagyjuk elragadtatni magunkat a munkától, a gondoktól, az esetleges szenvedésektől sem, hanem minden nap újra és jobban éljük át a házasság szentségének kegyelmeit, és a szeretetünket egymás és gyermekeink iránt. Add, hogy ebből fakadóan napról-napra újra fedezzük fel a házasság örömét, és a vágyat, hogy ezt az örömet továbbadjuk másoknak. Segíts, hogy a következő hónapban nyitott lélekkel, és szemmel járjunk, hogy felfedezzük, mit tudunk tenni más családok segítése érdekében. Ámen.

Záró ének újra a bevezetőben énekeltek

8. találkozó

A gyermekek nevelésének megerősítése

(7. fejezet)

Bevezető ének javaslat

Azt szeretném, ha a két szemed, boldogan nézné az életet...

Az Úr a pásztorom, jó pásztor Ő

Tapasztalatok megosztása

Kérdések a tapasztalatok-megosztáshoz

Milyen kegyelmi tapasztalataim vagy nehézségeim voltak a múlt hónapban?

Milyen tapasztalatom volt életemben a nevelés vonatkozásában, amit hasznosítani tudok?

Tudtam valamit tenni, ami kapcsolatos családunk vagy az én „lelkipásztori” küldetésemmel?

Bevezető ima – *Verses könyörgés gyermekeinkért*

Buzgó imában, hittel kérünk, – mindenek Atyja, Istenünk:
Szentlelkedet ajándékozd nekünk, – tanácsodat megértenünk,
hogy korán neveljük neked – a ránk bízott gyermekeket!
Mint legelő juhait, őket – Te gondozod és vezeted.
Hogy semmi el ne vonja tőled, – védve, szívünkre helyezed,
hogy Teneked őrizze meg – életüket a szeretet.
Szülők szívében szereteted – szent zálogát szemlélhetik.
Szülői szívek őket már az – örök otthonhoz köthetik.
Neked szenteltek legyenek! – Neked nőjenek, érjenek!
Bár örökölnék üdvösséged – holtig híven mindannyian!
Könnyítsd terhüket! Nyújts segítséget – korunk nehéz próbáiban!
Szent kezed adjon vagy vegyen, – csak minden javukra legyen!
Javukra, és dicsőségedre – Rád bízunk őket. Hű kezed
legyen mindig segítségükre, – hogy jók és tiszták legyenek!
S ha mi nem leszünk már velük, – Te légy útjuk, eledelük!
Álld meg őket borúban, fényben! – Add, hogy boldogok legyenek.
s egykor, áldásunktól kísérten – biztosan célhoz érjenek,
hogy ott dicsérjünk szüntelen – örökre együtt! Így legyen!

(Fr. A. Koethe – Ford.: Túrmezei Erzsébet)

Szentírás – Ef 6,1-4; Sir 30,1-13

Témánk a Nevelés

Ferenc pápa levelében egy fejezet a nevelésről szól. A pápa felelős szeretettel írja: 259. Mivel a családok nevelői feladata különösen is jelentős, és napjainkban nagyon bonyolulttá vált, kiemelten szeretnék e témával foglalkozni.

Hol vannak gyermekeink?

260. A család nem mondhat le arról, hogy a támogatás, a vezetés helye legyen. Nem szabad kitérniük a kérdés elől: kik szórakoztatják és mulattatják gyermekeiket, kik azok, akik a képernyőkön át beférkőznek a lakásukba, kik azok, akiknek a vezetésére bízzák őket szabadidejükben. – Csak a *velük töltött idők* és az idejük kitöltésére teremtett egyéb jó alkalmak teszik lehetővé az ártó hatások elkerülését, amikor egyszerűen és szeretettel beszélhetünk velük a fontos kérdésekről.

Gyakorlati kiegészítés: Sok szülő szinte elkerülhetetlennek tartja, hogy egy 10 év feletti gyermeket elsodor a „kortárs-csoport”. Ez valóban megtörténik, ha a szülőknek nincs elég ideje foglalkozni, beszélgetni a gyermekkel, s kimutatni iránta szeretetét. Rohanó szülőknek este sokszor csak arra van ideje, hogy serdülőni kezdő gyermekeiket leszidják mulasztásaik miatt. Pedig a dicséretnek és a szeretet megnyilvánulásaiból legalább *kétszer annyiszor* volna szükség, mint ahányszor a szemrehányás elhangzik! Pótolhatatlan a beszélgetés, az együtt töltött idő (játék, kirándulás), a szeretet kimutatása a serdülő számára is (a dicséret, az ölelés), ha meg akarjuk őket óvni a kortárs-csoporttól, amely nagy eséllyel rossz felé vezet. A szeretet által viszont a 10 sőt 14 év feletti is a család tagja tud maradni, és felnőni annak értékrendje szerint. (Kiváló könyv erről: G. Neufeld, Máté G.: A család ereje)

A gyermekek etikai nevelése – párbeszéddel, rávezetéssel

263. A nevelő felelőssége: *szeretettel és tanúságtétellel bizalmat ébreszteni a gyermekekben, és szeretetű tiszteletet kelteni bennük.* Ha a serdülő nem érzi, hogy tökéletlensége ellenére is értékes a szülei számára, az mély sebeket üt benne.

264. A szülői feladat az *akarati nevelése*. 271. De egy gyermektől, fiattól csak olyat kérjünk, ami nem követel tőle aránytalanul nagy áldozatot. A normális az, ha olyan *apró lépéseket* várunk el tőle, amelyeket meg tud érteni, illetve arányos lemondással járnak. Mindig folyamatról van szó, mely a tökéletlenségből tart a nagyobb teljesség felé.

E rész összefoglaló mondanivalója: „Az erkölcsi nevelésnek *aktív módszerekkel és nevelői párbeszéddel* kell megvalósulnia.” Továbbá *rávezető* jellegűnek kell lennie, hogy „a gyermek *maga fedezhesse fel a meghatározott értéket.*”

Gyakorlatban: Arról, amit a pápa mond, egy ideje beszél a modern pedagógia, de kevés szülő tudja, gyakorolja ezt: a párbeszédes rávezetést. E *rávezető párbeszéd* elkezdésére a gyermeknek egy-egy visszatérő hibája lehet alkalom. (El lehet kezdeni már 5 éves kor táján, és használható a serdülő korban is.

Kezdjük ilyen biztató szavakkal: „Most már nagy vagy. Rossz, ha anya meg apa szól mindenért. Meg kell tanulnod neked uralkodnod magadon, és szüleid segíteni fognak ebben, hogy így igazán nagygyá, önállóvá válj! Most menj el 15 percre és fogalmazd meg te magadnak (ha tud írni, írásban), miként tudnád elkerülni, hogy ezt (az előbb elkövetett és megbeszélte hibát) máskor ne kövesd el. Közben anya és apa is megfogalmazzák az ő javaslatukat.”

Ha a gyermek visszajön, megbeszéljük, sikerült-e jól megfogalmaznia a választ. Ettől kezdve a szülők feladata csak az, hogy segítsék a gyermeket *saját elhatározásának* betartásában. Ha sokszor nem sikerül az elhatározást betartani, a gyermekkel magával fogalmaztassuk meg, mi volna az alkalmas *büntetés*, amely segít megerősíteni benne saját elhatározását. (Persze, a szülők minden esetben *jelöljék meg a határokat*, amelyeken belül a gyermek szabadon dönthet, illetve segítsenek helyesbíteni, pontosítani gyermeke tervét; de úgy, hogy a gyermek érezze, hogy ez lényegileg az ő döntése.) A szülők ezután segítsenek neki betartatni az általa tervezett büntetést is. Majd a hiba után nagy szeretettel biztassák őt az újrakezdésre. (Jó, gyakorlati könyv, mely még többféle hasonló tanácsot ad: [Elaine Mazlish](#), [Adele Faber](#): Beszélj úgy, hogy érdekelje, hallgasd úgy, hogy elmesélje – Gyakorlati tanácsok a sikeres szülő-gyerek kapcsolathoz. 2013)

A büntetés ösztönző ereje

268. *Föl kell ébreszteni a gyermekekben a képességet, hogy tudják a másik bőrében érezni magukat, és fájlalni a szenvedését, ha rosszat tettek neki. Következésképpen arra kell tanítani, hogy kérjen bocsánatot és tegye jóvá az okozott kárt. Egy szeretettel megintett gyermek egyidejűleg érzi, hogy figyelnek rá, hogy szülei elismerik a lehetőségeit. – Azt is fel kell ismernünk, hogy bizonyos rossz tettek egy adott életkor korlátaihoz kötődnek. Ezért ártalmas volna ilyenért állandóan büntetni.*

269. *A gyermekeknek egyidejűleg szükségük van arra a tanúságtételre a szülők részéről, hogy nem engedik meg, hogy elragadja őket a harag. – (S ha mégis elragadta, utána avagy az esti imában vallják meg a gyermek előtt, hogy hibáztak. De egyidejűleg mutassanak rá a gyermeknek, hogy ő váltotta ki a haragot. Jó könyvek a témában: pl. J.Dobson: Fegyelmezz, megéri. Ugyanő: Akaratos gyerek, Harmat K.)*

274. *A család az emberi értékek első iskolája. 276. A gyermek a családi környezetben tanuljuk meg a közelséget, a törődést, a köszönést. Itt törik szét az önzés első köre, hogy fölismerjük: másokkal együtt élünk, akik méltók a figyelmünkre, udvariasságunkra, szeretetünkre.*

A kommunikációs eszközökről

„A családi környezetben lehet megtanulni a kommunikációs eszközök üzeneteinek kritikus megkülönböztetését is. Sajnos *bizonyos tv-programok vagy nyilvánossági formák negatívan befolyásolják, vagy gyengítik a családi életben kapott értékeket.* – 275. *A családok fontos feladata a várakozásra való képességre nevelés. Nem arról van szó, hogy meg kell tiltani a gyermeknek az elektronikus eszközökkel való játékot, hanem meg kell találni a módját, hogy tudja késleltetni e vágya határtalan kielégítését. Ha a gyermek megtapasztalja, hogy tud uralkodni önmagán, gazdagabbá válik önértékelése. 278. A kommunikációs és szórakoztató technológiák olykor eltávolítanak egymástól: például amikor az étkezés alkalmával mindenki a mobiltelefonjára koncentrál, vagy amikor egyik házaspár órát tölt egy elektronikus eszköz előtt, s közben a másik elalszik. A családban erről is olyan *megegyezésekre kell jutni, amelyek biztosítják a családtagok találkozásainak elsőbbségét.*”*

„Nem tagadhatók a *kommunikáció új formáinak a gyermekeket és serdülőket fenyegető veszélyei*, akik ezek révén olykor akaratgyengévé válnak és elszakadnak a valós világtól.”

Az agy kutatás a kommunikációs eszközök hatásáról – kisgyermekekre

a) Agyunk legbonyolultabb részén az úgynevezett frontállebenyben fejlődik ki az önmagunkról alkotott képünk; és ezzel együtt az a késztetés, hogy a világ felé forduljunk, cselekvéseket tervezzünk, impulzusokat kontrolláljunk és elviseljük a frusztrációkat. Ennek korai gyermekkorban, körülbelül *6 éves korunkig* ki kell alakulnia. A mindezért felelős agyi hálózatok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyerek olyan dolgokkal foglalkozik, melyeket képes megérteni, és amelyeket ő is tud alakítani. Ez azonban ma egyre nehezebb. – Régebben a gyermek környezetében levő eszközök, készülékek érthetőek voltak. A bicikli, a gőzgép, még az autó is. Egy gyerek szét tudta szerelni a vekkert, megvizsgálhatta a belsejében található fogaskerekeket, s ezzel megfejtethette a működtető mechanizmust. Ma, az információs technikák korában a dolgok gyakran oly bonyolultak, hogy az ok és okozat kapcsolatát csak nehezen vagy egyáltalán nem tudjuk felfogni. Például, hogy miért mozog a nyíl a képernyőn, amikor mozgatjuk az egeret. Az értelmi összefüggésnek ez a hiánya azt eredményezi, hogy a gyereket egyszer csak nem fogja érdekelni az okok és okozatok kapcsolata. – Ezért *az agykutatók szerint* az volna jó, ha a gyermek **6 éves koráig nem nézne** tv-t, nem játszana számítógéppel (mások 3-5 éveseknek legfeljebb napi 30 percet engedélyeznének, 6-8 éveseknek 1 órát), s természetesen *ne legyenek szobájában* ilyen eszközök! A sok tv nézés, internetes játék során a gyermek azt tapasztalja, hogy neki csak egy gombot kell megnyomnia, és nincs más befolyása az eseményekre. S ez *kiöli a kreativitását, a kezdeményező-, következtető képességét, és passzív, bezárkózottá teszi.*

b) *Egy másik szempont:* Ha a kis gyermeket *túl sok inger* éri, amelyeket nem tud felfogni, ez is károsítja az agyát. Sok *hiperaktív* gyerek a *túl sok korai benyomás* hatására vált ilyen sérültté. Ne vigyük őket plázákba, sem olyan helyekre, ahol a benyomások tömege zuhan rájuk. — *Az olvasás* a későbbi években is jobban erősíti az agy fejlődését, mint az internetezés. Mert egy jó mese, majd egy történet olvasásakor el kell gondolkozni a történeteken, fantáziaképeket kell alkotni, következtetéseket lehet levonni. Ezek híján idősebb korban is káros a túl sok internetezés.

c) *Kisgyermek ne nézzen akciós filmet, sem vad, agresszív mesét, ne játsszon* ilyen internetes játékot. A gyermek elsajátítja a viselkedést, amelyet gyakorol pl. hogy az interneten egy játékban puskával le tud lőni akár 100 embert. – Kimutatták pl., hogy az 5-6 éves gyerekeknél a *pénzzel való játék is a segítőkészség csökkenését* eredményezte, szemben a gombokkal játszó csoportjával.

d) Nagy beavatkozás a gyerekek életébe a *reklám!* Akik nézik ezeket a tv-ben, az interneten, anyagiasabbakká válnak, illetve kívánják azt, amit felkínálnak nekik. *Védekezés:* Szülők „leplezzétek le” a reklámot, mondjátok el, hogy ezzel csak el akarnak adni neked egy árút. „Gúnyolják ki” a reklámot, amely becsap sok osztálytársat is, és azok hagyják becsapni magukat. Fordítsátok szembe a gyermeket a „kötelező társadalmi normákkal”, hogy függetlenné váljon ezektől. (A TV és internet nézésének a gyermekekre való súlyos káraitól számos vizsgálat található az interneten, melyek lényegileg egyetértenek.)

A hit továbbadása

287. A hit gyermekeknek való továbbadása terén legfontosabb a szülők példája, különösen *a szülők közötti szeretet-kapcsolat példája.* 288. Továbbá, *hogy lássák, hogy milyen fontos szüleik számára az imádság.* 289. Ha a látják, hogy szüleik nem veszekednek egymással, avagy „*a szolidárisak a szegényekkel és más családokkal, főleg a rászorulókkal; ha elkötelezettek a közjó előmozdítása mellett és gyakorolják az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit,*” akkor ők egy *ilyen világban nőnek fel,* és ennek szemléletét teszik magukévá.

279. „*A keresztény közösségeknek támogatást kell nyújtaniuk a család nevelői*

küldetéséhez.” 297. „*Újjá kell élesztenünk a családok és a keresztény közösség szövetségét,* hogy a növekvő gyermekek erőt meríthessenek abból, hogy családban tapasztalt értékeket

mások is élnek. – *Gyakorlat*: A szinodus egyik fontos felhívása, hogy minél több családot segítsünk eljutni család-közösségekbe. Ez egyrészt fontos a két szülő kapcsolatának erősítése szempontjából, másrészt a gyermekek nevelésének szempontjából.

A szinodus többször szól „a katolikus iskolák jelentőségéről, melyeknek fontos szerepet kell betölteniük a szülők nevelési kötelességének támogatásában.” (279) *Gyakorlatban*: E téren a szülőknek tudniuk kell, hogy az ilyen iskola sem menti fel őket a nevelés felelősségétől. Bár vannak igazán jó katolikus iskolák, iskoláink egy részét az egyház átvette az államtól, s nem nevezhetők még kereszténynek. Az is előfordul, hogy egy egyházi vagy szerzetes iskola sem képes megvalósítani a mélyen keresztény nevelést, mert az ott tanulók egy része nem hoz vallásos tapasztalatokat a családjából. – *Egyszóval*: egy katolikus iskola sokat adhat (védhet a mai világ egyre szélesebb körben terjedő erkölcstelen légkörétől), de csak akkor igazán hatékony, ha a szülői nevelés háttere is biztosítva van.

Történet: 1. *Egy édesanya* írja saját emlékeit összefoglaló, nevelésről szóló könyvében: Gyermekeim kicsi korában ismételtén észrevettem, hogy tudatosítanom kell – érzéseimmel szembefordulva – hogy *ezek a gyermekek nem az enyém, hanem Istené*. Amikor növekedtek, és szóba került, hogy nemsokára kirepülhetnek, félelem vett erőt rajtam, s csak az imádság adott erőt ugyanannak tudatosítására, hogy gyermekeimet a szabadságra kell nevelnem, hogy majd a tudjanak a maguk lábára állni. Mindez hozzájárult, hogy nagyobb figyelemmel forduljak férjem felé, és életemben elsődleges legyen a vele való kapcsolat, valamint vele együtt mindent megbeszélve neveljem-neveljük gyermekeinket.

2. *Egy 4 gyermekes család*, a gyermekkel egyetértésben elhatározta, hogy adventben nem néznek TV-t, sem internetes vagy egyéb filmeket, s ezt az önmegtagadást Jézusnak ajánlják. A TV-t felvitték a padlásra, az internet használatlalt kapcsolatban közösen beszéltek meg határokat. Helyette a legtöbb estén sikerült meggyújtaniuk az adventi koszorú gyertyáit, és közösen imádkozni, beszélgetni körülötte. Legtöbb este maradt idejük közös játékokra vagy hosszabb beszélgetésre. Karácsony bekövetkeztével arra a közös döntésre jutottak, hogy „ez olyan szép korszak volt, amelyet még nem is éltünk meg; folytassuk tehát így.” A TV-t fent hagyták a padlásán. Beterveztek ugyan időnként egy-egy film megnézését, de a legtöbb időt a továbbiakban is a közös játékokra, beszélgetésekre, imára kívánták szánni. Egy fél év után ismét végrehajtottak némi módosítást a terven, de a lényegi irányt tartották, és nagyon elégedettek voltak vele.

3. *Egy tanítónő* arra kérte kisdíákjait, írjanak fogalmazást arról, mit szeretnének kapni a jó Istentől. A gyerekek le is írták kívánságaikat. A pedagógus este javította ki a dolgozatokat. Az egyik kis tanuló olyan megható kéréssel fordult Istenhez, hogy a tanítónő elsírta magát. A férje, aki éppen akkor ért haza, megdöbbenve látta, hogy felesége sír.

“Mi történt?” – kérdezte.

“*Olvasd el ezt a fogalmazást, az egyik diákom írta.*” – felelte.

A fogalmazásban ez állt: “*Uram, ma este kérlek, tégy meg valami különlegeset nekem: változtass televízióvá, mert így megbecsült tagja lennék a családnak, hiszen a szüleim így folyamatosan rám figyelnének. Ha ezt teljesíted, akkor több órát csak velem fognak foglalkozni. És akkor el tudom mondani, amit akarok, anélkül, hogy félbeszakítanának. A televízió különleges helyet foglal el családjunk életében, édesapám mikor hazaér a munkából, csak velem foglalkozik, még akkor is, ha fáradt. Én nem vagyok ilyen szerencsés, édesanyám akkor sem kérde meg, hogy vagyok, ha látja, hogy van valami baj, mert letörtnek és szomorúnak látszom. Arra vágyom, hogy velem is foglalkozzanak. Istenem, csak annyit kérek, lehessen én a televízió helyében.*”

Akkor a tanítónő férje azt mondta: “*Istenem, szegény gyermek, milyen szívtelen szülei vannak.*” – A tanítónő kisírt szemmel közölte: “*Ezt a fogalmazást a mi fiunk írta.*”

Kérdések az elmélkedéshez, beszélgetéshez

A következő kérdéseket a szülőknek – a bevezető csend után – kettesben kell megbeszélniük. A 3. kérdésről jó volna a végén közösen is beszélgetni:

1. Meghatározó a kisebb és nagyobb gyermekek személyiségének, jövőjének alakulásában, mennyi időt töltenek velük a szülők, s jut-e idő a velük való személyes beszélgetésekre is.

Hogyan oldjuk meg ezt?

2. Egyet tudunk-e érteni abban, hogy határokat szabjunk? Hogy fogjuk bevezetni a párbeszédés-rávezető nevelést – és annak első beszélgetésére mikor kerítünk sort?

3. Ne kockáztassuk gyermekünk jövőjét, emberségének, önállóságának alakulását. Tartsuk be a határokat, amelyeket ma a tudomány javasol: 6 év alatt kerülni az internetet, a sok tv műsort, az agresszív programokat, – meséket is, és a reklámokat. Hogyan tanítjuk játszani gyermekeinket magukban is, együtt is (és velünk együtt is).

Ima: *Az imák esetenként némileg alakítandóak aszerint, hogy a jelenlevőknek vannak-e még otthon élő gyermekeik, illetve hogy valakiknek nincs gyermekük. Olykor a gyermekek életkora és a jelelevők igényei szerint. Személyes kéréseket maguk is mindig megfogalmazhatják.*

Szentháromság egy Isten, a közösség, a család példaképe. Hatalmas ajándékban részesítettél minket azzal, hogy kapcsolatra teremtettél, hogy házastársat és gyermekeket, és még közösséget is adtál nekünk. (Ha valakinek nincs gyermeke, foglaljuk őt is be: – S ha nincs gyermekünk, akkor is termékenyvé tette életünket.) Gyermekeink nevelése nagy kegyelem, de sokszor súlyos tehernek is érezzük. Segíts ne felednünk, hogy nekünk csak Veled kell élnünk, és házaspárként a kölcsönös szeretetben, és akkor él köztünk a házasság kegyelme, s akkor Te tudsz vezetni. Adtál nekünk nevelési elveket is. Add, hogy hittel, és bátran alkalmazzuk azt, amire a Szentírás, és az Egyház tanít, s a többit bízunk Rád! Ne engedd, hogy lenyomjanak minket a napi munkák, vagy a sikertelennek látszó események. Add, hogy mindig bizonyosak legyünk, hogy „az Istent szeretőknek minden a javukra válik!” Vezess, hogy hitünkéből öröm fakadjon, és az örömet tudjuk átadni házastársunknak, gyermekeinknek – s különösen a nehéz órákban! Urunk újra Rád bízunk magunkat és gyermekeinket. Ámen!

Elhatározás: (Ha 5 év feletti gyermekeink vannak még otthon:) Gyakoroljuk a párbeszédés, rávezető nevelést (és a korlátok megfogalmazását)!!

Használjuk naponta a szavakat: köszönöm, bocsánatot kérk, kérem szépen. És mindenkinek jusson minden nap dicséret!

Időt kell szánnunk arra, hogy megbeszéljük a kommunikációs eszközök helyes használatát, és ennek kivitelezését!

Záró ének (ismételjük a ma énekeltet? vagy:)

Adj erőt, hogy megnyílhassak, adj erőt, hogy befogadjak..

Jézus életem, erőm, békém

9. találkozó

Házastársi és családi lelkiesség

(AL 9. fejezet)

Ének javaslatok

Atyám tied vagyok, és szüntelen imádlak...

Fogadd el Uram szabadságomat...

Szeretnék megtalálni önmagamban...

Tapasztalatok múlt hónapról

Kérdések: Milyen sikerrel jártunk a párbeszédés nevelés terén?

Milyen hatása volt a „köszönöm, bocsánat, szívesen” szavaknak, és a napi dicséretnek!

Házastársi- családi lelkiességünk mely vonásait tartom a legfontosabbaknak?

Imádság

Istenünk! Házasságunkat a Szentháromság szeretet-egységének modellje szerint teremtetted.

Arra hívtál minket, hogy a szentségi kegyelem szüntelen újjáéledjen bennünk, és így legyünk

„kis egyház”: szerettednek, isteni életednek tanúi és továbbadói. Add tudatosítanunk, hogy sem egyenként, sem együtt nem vagyunk tökéletesek. Te mégis arra hívtál, hogy egyrészt fogadjuk el házastársunknak-, önmagunknak és gyermekeinknek hiányait, másrészt folyamatosan segítsük

egymás szeretetteljes elfogadásunkkal, és együtt haladjunk Feléd, a tökéletesedés útján. Szentlélek adj erőt, hogy megújuljunk imaéletünkben és szentmiséinkben, hogy ezek mindig alkalmak legyenek, kölcsönös szeretetünknek és házasságunk szentségi kegyelmének megújítására is. Add, hogy így mind jobban a Te tanúid, lehessünk. Ámen

Szentírás Mt 5,11-16

Találkozónk témája *A házastársi és családi lelkiség*

Ferenc pápa levele önálló fejezetben foglalkozik a házasság és család lelkiségével. Így ír: 313. „A II. Vatikáni Zsinat a világiak apostolkodásával kapcsolatban már évtizedekkel ezelőtt felhívta a figyelmet, hogy a világiak lelkiségének sajátos arculatot kell öltenie a házasságból és családból fakadóan, és hogy a családi gondok nem idegenek lelki életük stílusától. Fogalmazzuk meg hát a családi élet kapcsolataiban kibontakozó sajátos lelkiség alapvető jellemzőit”.

A természetfölötti közösség lelkisége

314. A Szentháromság jelen van a házassági közösség templomában. 315. Az Úr ott lakik a családban, annak minden szenvedésével, küzdelmével, örömeivel és mindennapos gondjaival együtt. A családi szeretet lelkisége ezernyi konkrét gesztusból épül, s ez az odaadás emberi és isteni értékeket egyesít, ha telve van Isten szeretetével. 316. XVI. Benedek mondta, hogy „ha becsukjuk a szemünket a felebarát előtt, Isten előtt is megvakulunk”; és hogy a szeretet az egyetlen világosság, amely „mindig újra megvilágosítja a sötét világot (vö. *1Jn 4,12*). Ezért akikben mély lelki vágyak élnek, nem kell úgy érezniük, hogy a család eltávolít a Szentlélek életében való gyarapodástól. Ellenkezőleg a házasság olyan adottság, amelyet az Úr felhasznál, hogy a misztikus egyesülés csúcsaira vigye fel a családtagokat.

Imádságban egyesülve a húsvét fényében

317. Ha a családnak sikerül Krisztusban összegyűlnie, akkor ő összefogja és megvilágosítja az egész családi életet. A fájdalmakat és problémákat az Úr keresztyével egyesülve élük át, és őt átölelve tudják elviselni a legnehezebb pillanatokot is. A család keserű óráiban olyan *egységben vannak az elhagyatott Jézussal*, amely el tudja kerülni a szakítást. Így lépésről lépésre elérik, hogy életszentségüket a Szentlélek kegyelmével házasesületükön keresztül valósítják meg, részesedve Krisztus keresztyének misztériumában, amely a nehézségeket és a szenvedéseket szeretetáldozattá alakítja. Másrészt, az öröm, a pihenés, az ünnep és a szexualitás pillanatait is úgy élük meg, mint részesedést Krisztus feltámadásának teljességéből..

A családon belüli imádság

318. Tudjanak találni *mindennap legalább néhány percet, hogy együtt álljanak az élő Úr előtt*, mondják el neki gondjaikat, imádkozzanak szükségletekért, azért, hogy képesek legyenek szeretni, és adjanak hálát az életért. Ez az imádság nagyon jót tesz a családnak. Az imádság útja a *szentmisén* való közös részvételben éri csúcspontját, főként vasárnaponként, a pihenés napján. Az eucharisztikus vacsorán a házastársak mindig *megpecsételhetik* a húsvéti szövetséget, amely egyesítette őket, és így *tükrözik* azt a szövetséget, amelyet Isten a kereszten kötött meg egyházával és az emberiséggel.

A kizárólagos és szabad szeretet lelkisége

319. A házasságban élők elhatározása, hogy teljesen csak egyvalakihez tartoznak, hogy együtt öregedjenek meg, tükrözi Isten hűségét. Aki nem szánja el magát arra, hogy örökre szeressen, egyetlen napig is nehezen szerethet őszintén. Ezért reggelenként, amikor *felébrednek, megújítják Isten színe előtt ezt a hűség-döntést*, bármi történjék is napközben. És esténként, amikor *aludni térnek, már várják az ébredést*, hogy folytassák ezt a kalandot, bízva az Úr segítségében. Így a házastárs a párja számára *jеле és eszköze* az Úr közelségének, aki nem hagy bennünket egyedül: „Én veletek vagyok mindennap a világ végéig” (*Mt 28,20*).

320. Van egy pont, ahol a házaspár szeretete eléri a *legnagyobb szabadságot*, és az egészséges autonómia helyévé válik: amikor mindegyikük felfedezi, *hogy a másik nem az övé*. Senki nem tarthat igényt arra, hogy a szeretett személy legrejtettebb bensőjét birtokolja, egyedül Isten. A házastárs nem tarthat igényt arra sem, hogy a másik tökéletesen kielégítse minden igényét.

Mindegyikük lelki útjának része – mondta Dietrich Bonhoeffer – segíteni a másikat hogy az „kiábránduljon” belőle, és ne tőle várja azt, ami kizárólag Isten szeretetének sajátossága. Az a *kizárólagos tér, amelyet mindkét házaspár fenntart Istennel való személyes kapcsolata számára*, nem csupán az együttélés sebeinek gyógyítását teszi lehetővé, hanem azt is, hogy Isten szeretetében megtalálják létezésük és együttlétük értelmét. Mindennap segítségül kell hívunk a Szentlélek működését, hogy ez a belső szabadság lehetővé váljék.

A gondoskodás, a vigasztalás és a biztatás lelkisége

321. A keresztény házastársak a kegyelem munkatársai és a hit tanúi egymás, a gyermekek s a többi családok számára. A család *a legközelebbi »kórház«*, amelyben kölcsönösen gondoskodunk egymásról, és mindent családi lelkiségünk részeként élünk meg. Isten szeretete a konkrét szavakban mutatkozik meg, amelyekkel a férfi és a nő elmondja egymásnak házastársi szeretetét. Így mindketten az isteni szeretetet tükrözik, amely erősödik a szótól, a tekintettől, a segítségtől, a simogatástól, az öleléstől. Ezért a családalapítási szándék bátorságot jelent arra, hogy részt vegyünk Isten álmában; bátorságot arra, hogy vele együtt alkossunk; bátorságot, hogy vele olyan világot építsünk, amelyben senki nem érzi magát egyedül”. 323. Mély spirituális tapasztalat *minden szeretett személyt Isten szemével látni és fölismerni benne Krisztust*. Ez azonban készséget követel arra, hogy tiszteletben tartsuk a másik méltóságát. Csak így virágozik ki a gyengédség olyan fokon, hogy fölébreszti a másiban azt az érzést, hogy szeretik őt. Ez különösen akkor válik láthatóvá, amikor *figyelmességgel fordulunk a másik korlátai felé is*. 325. Egy család *sem tökéletes*, hanem fokozatosan ki kell bontakoztatnia szeretőképességét. Állandó meghívás ez, amely a Szentháromság közösségéből, Krisztus és az Egyház egységéből, és abból a szeplőtelen testvériségből fakad, amely az égi szentek között létezik. A még el nem ért tökéletességünk szemlélése meggátol abban, hogy keményszívű ítéletet mondjunk azok fölött, akik a törekenység állapotában élnek. Minden családnak *a szüntelen törekvésben kell élnie*. Ne veszítsük el a reményünket korlátaink miatt, de ne is mondjunk le a szeretet és a közösség teljességének a kereséséről, amelyre ígéretet kaptunk.

324. A Szentlélek hatása alatt a házaspár nemcsak befogadja az életet a nemzéssel, hanem kilép önmagából, hogy *javait másokra árássa*. Ez a nyitottság megnyilvánul a vendégszeretben is. Amikor a család befogad másokat és találkozik velük, különösen a szegényekkel és elhagyatottakkal, az Egyház anyaságának tanúja, részese. – A család akkor éli meg a saját lelkiségét, ha egyidejűleg létfontosságú *sejt a világ átforgalmazására*.

Életpéldák: 1. Egy felnőtt férfi meséli: Szüleim az *evangéliumi élet örök példái* maradnak számomra. Mindig rendkívüli békét, Istenre bizottságot és kölcsönös szeretetet tapasztaltunk életünkben. Gyermekként átéltük velük az 2. világháború végén a menekülést a szovjet hadsereg elől, majd a kitelepítést. 1951 egy nyári hajnalán két Ávós dörömbölt ajtónkon, és mi, nagyobb gyerekek egy résen át hallottuk, hogy durván közlik a parancsot: 24 órájuk van a csomagolásra, mindenkire 50 kilónyi csomag-bútor juthat. Holnap hajnalban jön a teherautó, amely elviszi magukat. Váratlan volt, mint a villámcsapás. Szüleink nem voltak gazdagok, és különösen magas állásban sem voltak. Később derült ki, hogy fő bűnük az volt, hogy beíratk bennünket hittanra (amit ekkor Budapesten már kevesen mertek megtenni), és hogy minden vasárnap „tüntetően” jártak szentmisére 5 gyermekükkel. Az Ávósok távozása után kisettenkedtünk a másik szobából, zavartan kérdeztük: „kitelepítettek minket?” Édesapa ekkor azt mondta, térdeljünk le és imádkozzunk. Hangosan imádkozott. Emlékszem, körülbelül ezt mondta: „Istenem Te tudsz mindent, legyen meg mindenben a Te akaratod. S add, hogy mi mindig örömmel tudjuk azt vállalni.” Így indultunk el, és így éltük át a kitelepítést 3 évét, majd az utána következő éveket. Mindig Istenben bízó hittel. A Nagy Imre korszaktól a kitelepítés helyét elhagyhattuk, de 36 éven át változatlanul „államilag veszélyes” családnak számítottunk: értelmiségi édesapám csak nehéz testi munkákat kapott, s minket, gyermeket sem vettek fel a

helyi gimnáziumba, bár kitűnő tanulók voltunk. Ezek ellenére mindvégig a derű és a béke uralkodott családjunkban.

Életünk része volt a reggeli és esti valamint az étkezések előtti-utáni közös ima, a közös vasárnapi szentmise (sokszor hétköznapi is), az egyházi év eseményeinek, pl. az adventnek vagy nagyböjtnak közös megélése – önmegtagadásokkal és másoknak való örömszerzésekkel (amelyeket különböző játékos formákban tettünk láthatóvá – pl. szalmát gyűjtöttünk Jézuska jászolába, vagy az időszak napjait feltüntető lapon jelöltük, kinek hányszor sikerült örömet szerezni Jézusnak, felebarátjának.) Szüleinket nem hallottam egyszer sem összecsattanni. Mindig a közös és szereteteli döntést tapasztaltuk részükről, illetve felénk mindig ugyanazt képviselték. Ha engedélyt kértünk valamire édesapánktól, aki egész nap munkában volt, ő bizonytalan esetben visszakérdezett: anya mit mondott erről? Nagyon boldog ünnepeink voltak, és sok hétköznapi este is közösen játszottunk. Jó időben hetente kirándult az egész család, s ez mindig nagy élmény volt. Útközben édesapán gyakran mesélt, és rendszeresen beszélgetett egyenként velünk. Édesanyám is rendszeresen beszélgetett egyenként mindnyájunkkal. Testvéreimmel mai napig követjük szüleink hitvalló példáját, s az unokák és dédunokák is: az 54 dédunokából 52 mélyen hívő életet él.

2. *Kis szent Teréz szüleit* Ferenc pápa az 2015 őszen tartott családszinódus alatt avatta szentté. Ők az *első egyszerre szentté avatott házaspár*, a házastársi lelkiesség megélésének példaképei. „Hála Istennek két házastársat avathatunk szentté”, mondta a szalézi bíboros egy találkozáson, hogy ezzel is hangsúlyozzuk, hogy a szentek nemcsak papok és apácák lehetnek, hanem világiak is, illetve hogy hangsúlyozzuk a családban megélt szentség lehetőségét és fontosságát;”

Louis Martinnak (1823–1894) és Zélie Guerinnek (1831–1877) életükkel megmutatták, hogy a házastársi szeretet az életszentség eszköze, két személy által együtt megtett út az életszentség felé. Hatalmas szükség van a mindennapi életben megvalósított egyszerű spiritualitásra.”

Megvalósították azt, amit az egyházdoktor Kis Szent Teréz így fejezett ki: „Szeretni annyi, mint adni, mindent odaadni, végül saját magunkat is odaadni.”

Kilenc gyermekük született, közülük négyen még gyermekkorukban meghaltak. A felnőttkort megélt öt lányuk közül valamennyien a szerzetesi életet választották.

Zélie fennmaradt levelei mesélnek az utókornak a család életéről. A 218 darab levél a család mindennapjairól szól, a gyermekek születéséről és közülük négynek elvesztéséről.

Minden reggel 5.30-kor misén vett részt a Martin család, együtt imádkozták az Úrangyalát és a vesperást, szigorúan az Úrnak szentelték a vasárnapokat, komolyan vették a böjtöt adventben és nagyböjtnél. Ugyanakkor a levelek tanúskodnak a vidám percekről is, viccekről, játékokról; Louis szeretett horgászni és biliárdozni. Szegényeket hívtak meg ebédre és látogatták a betegeket. Lányukat arra tanították, hogy a szegényekkel, kisémmizettekkel egyenrangúként bánjanak.

Amikor Zélie 46 évesen meghalt, Louis magára maradt öt leánygyermekével, s egyedül nevelte őket. Teréz még csak négy és fél esztendő volt akkor. (Magyarul is jelent meg könyv róluk. [Brian McKeivitt](#): *Kis Szent Teréz szülei, Louis és Zélie Martin, Kairos, 2009.*)

Kérdések az elmélkedéshez, majd a beszélgetéshez!

– Hogyan oldhatjuk meg, hogy a közös reggeli imában és a szentmisékben megújítsuk a házassági-szentségi szövetségünket – ahogy Ferenc pápa ajánlja?

– Mikor tapasztaltad, hogy ha odaadod magad és a fájdalmadat Jézusnak, vele átjutsz a fájdalomtól az örömből?

– Hogyan tudod elfogadni házastársadnak a tőled eltérő, hibásnak vélt tulajdonságait? Elfogadó szeretetteddel miként próbálsz előre segíteni őt?

(- Gondoltam már arra, hogy adjam/uk át Istennek az életemet/ünket? Miben, mikor fedeztem már fel, hogy családi életünk alkalom lehet, az Istennel való egyesülésre?)

Elhatározás – Így olvastuk: „A házások *életszentségüket* a Szentlélek kegyelmével házasetükön keresztül valósítják meg: Egyrészt részesedve Krisztus keresztségének misztériumában, amely a nehézségeket és a szenvedéseket szeretetáldozattá alakítja; másrészt, az öröm, a pihenés, az ünnep és a sexualitás pillanatait is úgy élük meg, mint részesedést Krisztus feltámadásának teljességéből.” – Legyen elhatározásunk a hónapra, hogy *az életszentség útját akarjuk járni*, az itt megfogalmazott módon.

Ezt az elhatározást a napi ima segítségével tudjuk megvalósítani. Kapcsoljuk tehát az előzőhöz elhatározásként egy másik olvasott mondat: „Reggelenként, amikor *felébrednek, megújítják Isten színe előtt ezt a hűség-döntést... És az eucharisztikus vacsorán (is) megpecsételhetik a húsvéti szövetséget, amely egyesítette őket.* – Ez életszentségünk útja.” (319)

Ima: Mint a találkozó elején (most még aktuálisabb)

Ének: Mint az elején...

10. találkozó

A törékenység kísérése – és az irgalmasság

(AL 8. fejezet)

Ének: Jézus néz rám a két szemedből...

Irgalmas Istenünk jóságát mindörökké éneklek.

Jó az Úrban bizakodni...

Megosztás a múlt hónapról

Javasolt kérdések: Sikerült a kisebb-nagyobb kellemetlenségekben, szenvedésekben is köszönteni az elhagyott és feltámadott Jézust?

Sikerültek a közös imák (szentmisék), amelyekben meg tudtátok újítani házastársi szövetségeket – hogy a szentség kegyelme megújuljon közöttetek?

Ismersz a jelen vagy korábbi életedben valakit(ket), aki példaadóan gyakorolta a felebarátok iránti irgalmasságot? Mennyiben példa ő számomra?

Imádság – Szentlélek Úristen! Világosítsd meg értelmünket, hogy megnyíljon Jézus és az egyház irgalmasságról szóló tanításainak megértésére. Add, hogy tudjunk irgalmas szeretettel, megértéssel nézni elsőként családtagjainkra, majd minden embertársunkra, és kiemelten a sebzett vagy szenvedő családokra, vagy az olyan kapcsolatban élőkre, amelyek nem felelnek meg az egyház tanításának. Szentlélek Isten, hálát adunk a szinódusnak és Ferenc pápának adott kegyelmekért, melyek által tanítanak bennünket ilyen új szeretettel és irgalommal nézni minden emberre, minden párkapcsolatra. Add, hogy magunkévá tegyük az egyháznak ezt a mindig megújuló, jézusi szemléletét. Ámen

Isten Igéje: Jn 4,5-42 A szinodus az irgalmas párbeszéd példajaként idézi e részt. Jézus lehajol egy olyan nép tagjához, melyet a zsidók „kiközösítettek”, s egy olyan emberhez, aki súlyosan bűnös is élt. Nem kioktat, hanem szeretettel, lépcsőzetesen vezeti el őt a bűn belátásához, majd jelzi neki a megtérés útját.

Témánk: *Elkísérni és integrálni a törékenységet (291–312)*

A következő gondolatok elsősorban az Egyház egészéhez és a lelkipásztorokhoz szólnak, de szólnak minden hívőhöz is. Hallgassuk, mit mond nekünk!

A katolikus társadalmi tanítás alapelve, hogy az Egyháznak mindenkire van küldetése, de kiemelten a legszegényebbekhez.⁵ A család-szinódusnak is alapvető felhívása, hogy a *világ legrosszabbnak ítélt helyzeteiben, és az ott élőkben is fedezzük fel 'az ige magvait', a transzcendencia keresését* (vagyis az evangélium 'magvait' és a természetfeletti sejtését), és erre építve keressük az evangelizáció útjait (RF 34 vö. 291,293).⁶ Erről beszél Ferenc pápa a családokkal kapcsolatban is (vö. EG, MV): „**Anyaként, feltétel nélkül szeretni** minden családot, különösen azokat, amelyek nehéz időszakon mennek át. *Egyetlen családnak sem szabad azt éreznie, hogy az egyház magára hagyta vagy, hogy ki lenne zárva az egyház szeretetéből és öleléséből.*”⁷ 291. Krisztus tekintetétől megvilágosítva „az Egyház szeretettel fordul azok felé, akik nem teljes módon

részesednek életében, mert elismeri, hogy *Isten kegyelme az ő életükben is működik*, s megadja nekik a bátorságot a jó megtételére, az egymással való szeretetteljes törődésre. Az Egyháznak, mintha egy kikötő *világítótornya* lenne, vagy az emberek közé vitt fáklya, hogy *világosságot adjon azoknak, akik elvétették az irányt* vagy viharban vannak, vissza kell adnia nekik a bizalmat és a reményt.”

1) Irgalmasságra szorulnak – a házasság szempontjából

Az AL 8. fejezete fejt ki legösszefoglalóbban az irgalmasság témáját, bár ez átjárja az egész dokumentumot.

a) A pápai szinódusi buzdítása *sokféle rászorulót* felsorol a különböző fejezetekben, a házasság témakörében: az *elvált-elhagyottakat*, az *egyszülős családokat*, a *leányanyákat*, a sebzett körülmények között élő *gyermekeket*; a szülőket, akik fogyatékos gyermeküket nevelnek; családokat, amelyekben az apa hosszú ideig távol van, özvegyeket, öregeket, és azokat is, akik *anyagi krízisbe* kerültek. A szinódus szólt még több a *társadalom peremére szorult* csoportról, mint a *cigányok*, *hajléktalanok*, *menekültek*, társadalmilag megbélyegzettek, és kijelenti: „Jézus szavai félreérthetetlenek: Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek (RF 15, 21-25). Bármi legyen is állapotuk oka, támaszt és vigaszt kell találniuk a többi családnál, illetve a plébániai pasztorális szerveknél” (252, 246).

b) *Az elvált újraraházasodottak*

A szinóduson különösen felmerült az elvált újraraházasodottak kérdése, mellyel részletesen foglalkozik a pápai levél.

Arra az elvre épít, amelyet már az 1980-as család-szinódus, illetve a Familiaris Consortio (84/e) megfogalmazott. Az elvált újraraházasodottakat nem szabad „leírni”, hanem jó pásztorként utánuk kell menni, hogy tovább segíthessük őket a jézusi úton (242).

Szent II. János Pál irányelveit idézve (vö. FC 33) az AL is felhív, hogy *ne használjuk soha* – és az ő esetükben sem – *e kifejezést*, hogy *'halálos bűnben élnek'*. Halálos bűnről olyankor beszélünk, ha valaki tudatosan és akarattal szembefordult Istennel, és így akar élni (301). „Az Egyház senkit nem ítél el örökre szólóan, hanem kiárasztja Isten irgalmasságát mindenkire, aki őszinte szívvel kéri azt.” (296-297) „Egyetlen lelkipásztor sem lehet elégedett, ha azokkal szemben, akik 'szabálytalan' életállapotban élnek, csupán erkölcsi törvényeket alkalmaz”, mintha ezek a kövek volnának, amelyeket rádobhat az elítélt személyre (utalás ez a farizeusokra, akik meg akarták kövezni a házasságtörő asszonyt) (305, 49). Az elváltakkal, akik új kapcsolatban élnek éreztetni kell, hogy az Egyházhhoz tartoznak ők is, és hogy „*nincsenek kiközösítve*” (243). „A helyi közösségnek és a lelkipásztornak gondosan kell kísérniük e személyeket, főként, ha vannak gyermekeik vagy elszegényedtek.” (242-243; FC 84/e).

A felbonthatatlanság ideálja – és az irgalmasság

Az irgalmas magatartás *nem jelenti*, hogy az Egyház *ne vallaná változatlanul „a házasság teljes ideálját, amely Isten terve”* (307, vö. 9, 62, 79, 299). Amikor a lelkipásztorok hirdetik az irgalmasságot, maguk is tapasztalják az elvek és az irgalom kapcsolatát. Hiszen „miközben az Egyház tanítását hirdetik, egyidejűleg segíteniük kell a híveket arra is, hogy sajátítsák el a törekeny testvérek iránti együttérzés logikáját, és kerüljék a túl kemény ítélkezést” (308). Ősi egyházi elv: a bűnt ítéljük el, nem a bűnöst. Az egyháznak feladata, hogy törvényeket is alkosson, amelyek az evangéliumi értékeket védik, de ezeket az irgalmasság szellemében kell alkalmaznia.

A szinódus változatlanul úgy határozott, hogy az elvált és újraraházasodott személyek (amíg esetleg meg nem állapítják előző házasságuk érvénytelenségét) nem járulhatnak szentáldozáshoz és szentgyónáshoz. De ez a fentiek szellemében új, testvéri értelmet nyert. Ily módon ma *a lelkipásztoroknak és a hívő ismerősöknek is szeretettel meg kell értetniük az elvált újraraházasodottakkal*, hogy amikor az egyház a házasság felbonthatatlanságát védi, isteni értéket véd. És jelen helyzetükben (azzal hogy ők nem áldozhatnak) nekik is küldetésük van: hogy legyenek tanúi a felbonthatatlanság értékének, pl. gyermekeik- és közösségük előtt. Ezért ne fájdalom-harag legyen lelkükben, hanem ajánlják fel áldozatul szenvedésüket, és használják ki a sokféle

kegyelmi alkalmat, amelyekről már Szent II. János Pál pápa is és a mostani szinódus és pápai levél is szól, amelyek által ők is egyesülhetnek Jézussal és építhetik az Egyházat. Ezek a *tökéletes bánat, a lelki áldozás, az egyház közösségében való aktív részvétel, valamint a lelki vezetés is, amelyet kérhetnek.*

2) *Az irgalmasság kulcsfogalmai*

Az apostoli buzdítás egészének és kiemelten a 8. fejezetnek van több kulcsfogalma, amelyek mind az irgalmas Jézus példájának követésére hívnak: *a megkülönböztetés, a fokozatosság, és az integráció.* Mit jelentenek ezek?

a) *A megkülönböztetésről így ír: 293. „A lelkipásztorok feladata sokak helyzetének lelkipásztori megkülönböztetése, akik már nem keresztény házasságban élnek, hogy lelkipásztori párbeszédet kezdhessenek velük. A lelkipásztori megkülönböztetésben föl kell ismerni azokat az elemeket, amelyek elősegíthetik az emberi és spirituális növekedést. 298. Az új kapcsolatban élő elváltak nagyon különböző helyzetekben lehetnek, amelyeket nem szabad katalogizálni vagy szigorú kijelentésekbe bezárni, nem hagyva teret a lelkipásztori és személyes megkülönböztetésnek. Az Egyház elismer olyan helyzeteket, amelyekben a férfi és a nő, komoly okok miatt – mint például a gyermekek nevelése – nem tud eleget tenni a válás kötelezettségének. Van olyan eset is, amikor az egyik fél mindent megtett első házassága megmentéséért, és galádul elhagyták. A szinódusi atyák hangoztatták, hogy a lelkipásztori döntést mindig ’megfelelő megkülönböztetés’ után kell meghozni.”*

b) *Fokozatosság:* Olyan lelkipásztorkodásra hív, amely megtanulta Jézustól, hogy „a legkisebbekhez” vagy a vallástól távolabb állókhoz is szólni tudjon, és képes legyen vezetni őket „a lépcsőzetes elmélyülés” útján: amely az „egyszerűbb” evangéliumi meghívásoktól halad az egyre „magasabbak” felé (38).

294. Az együttélések választása sokszor nem a szentségi házassággal szembeni ellenállásból, hanem kulturális vagy jelentéktelen körülményekből fakad. Ilyen helyzetekben értékelhetők a szeretetnek azon jelei, amelyek valamilyen módon tükrözik Isten szeretetét. Az összes ilyen helyzethez konstruktív módon kell közelíteni, keresve a lehetőséget, hogy az evangéliumi *teljesség felé vezető út* alkalmává alakítsuk ezeket. 295. Szent II. János Pál pápa is ebben az értelemben javasolta a „*fokozatosság törvényét*”, tudva, hogy az ember „az erkölcsi jót a növekedés egymást követő szakaszaiban ismeri meg, szereti meg, és valósítja meg”. Nem a ’törvény fokozatosságáról’ van szó, hanem arról, hogy minden ember „*fokozatosan* halad előre Isten ajándékainak és szeretete követelményeinek magáévá tételében.”

c) *Integrációról* így beszél az AL: 296. „Az Egyháznak minden embert segítenie kell, hogy megtalálja a módját, miként lehet részese az egyházi közösségnek! Nemcsak az elvált és újránházasodottakra gondolok, hanem mindenkire, legyen bármilyen helyzetben. – Nyilvánvaló, ha valaki úgy hivatkozik egy objektív bűnnel, mintha ez a keresztény ideál részét képezné, ebben az esetben van valami, ami elválasztja őt a közösségtől vö. *Mt 18,17.* – 299. Magamévá teszem sok szinódusi atya megfontolását, hogy azokat a megkeresztelteket, akik elváltak és újránházasodtak, különféle lehetséges módokon *integrálni* kell a keresztény közösségekbe. Lelkipásztori kísérésük kulcsa az *integráció*: ne csak tudják, hogy az Egyházhhoz tartoznak, hanem erről örömteli és termékeny tapasztalatuk is legyen.”

Befejezés: 310. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy az irgalmasság nem pusztán az Atya tette, hanem annak ismerve is, hogy kik az ő igazi gyermekei. Az Egyház egész lelkipásztori tevékenységét át kellene hatnia a gyöngédségnek, mellyel a hívők felé fordul. Egyetlen igehirdető szava és tanúságtétele nem nélkülözheti az irgalmasságot a világ felé. 311. Az irgalmasság Isten igazságának legragyogóbb megnyilvánulása.”

Életpéldák 1. *Egy édesanya meséli:* Néhány háznyira tőlünk lakik egy *második kapcsolatában élő nő* párjával és 3 gyermekkel. Bevásárlás közben megszólítottam és beszélgetni kezdtünk. Elmondta, hogy ő is vallásos volt, de kényszer-válása után azt érezte, nem néznek rá jó szemmel

a templomban, és ezért elmaradt. Istenre is haragszik, hogy ilyen szenvedésekbe engedte jutni őt. Van három gyermeke jelen kapcsolatából, akiket láthatóan szeretettel próbál nevelni. Meghívtam őt kisgyermekével kismama klubunkba, és előre szóltam oda járó társainknak, hogy fogadjuk őt külön szeretettel. Egy idő után kezdte magát jól érezni köztünk. Hívtuk jöjjön el velünk egy kirándulásra, majd amikor ott is jól érezte magát, hívtuk a szentmisére. Azt mondta, hogy őt nem fogadja be az egyház. Elmondtuk neki, mit tanít újabban az egyház az elváltokról, és hogy szeretne segíteni nekik is. Eljött velünk misére kicsi gyerekével. Bemutattuk az atyának is, aki szeretettel fogadta őt. Az atya később egy beszélgetésre hívta, s egy idő után megtudtuk, hogy esetleg lehetséges a megállapítása első házassága érvénytelenségének (ha benyújt ilyen irányú keresetet). Akkor új házasságot köthetne, és újra járulhatna szentáldozáshoz. Nagyon boldog volt. De ekkorra már megértette, hogy addig is járhat templomba, imádkozhat, megbánhatja bűneit, és végezhet lelki áldozást...

2. Talán hallottatok róla, hogy *Ferenc pápát egyesek támadják*, miközben sokan megtérnek működését, szeretetét látva, beszédeit hallva, írásait olvasva. Mi a támadások oka? – A vádaskodások egy része *hamis újság-hírekre* alapoz, melyek egy-egy szót kiragadtak a pápa szavaiból, s félremagyarázták azt. Pl. hogy a pápa helyesli a homoszexualitást, írták. Valójában, amikor kérdezték, hogyan ítéli meg a homoszexuálisokat, azt válaszolta, „ki vagyok én, hogy megítéljem őket?” – E szavát magyarázta úgy a sajtó, hogy a pápa elfogadja a homoszexualitást. Pedig ő világosan elmondta, hogy ez az állapot egyfajta sebesülés. Nem fogadjuk el pl. hogy kapcsolatuk házasság lenne. De ítélni csak Isten dolga. Mi megértéssel és szeretettel forduljunk feléjük. – Máskor megkérdezte egy újságíró: Vajon a katolikusoknak akárhány gyermeket el kell vállalniuk? Azt válaszolta, hogy a katolikusok sem úgy szaporodnak, mint a nyulak, hanem joguk van Isten tervére figyelve tervezniük a gyermekek számát. Ebből az újság annyit hozott, hogy a pápa szerint sok katolikus család úgy szaporodik, mint a nyulak. A pápa másnap bocsánatot kért a nagycsaládosoktól szavainak meghamisításáért. – Többek azért háborogtak, hogy a pápa a jézusi szeretet gyakorlására hívta a katolikusokat, a menekültek, és migránsok iránt. Később Ferenc pápa többször különbséget tett: hogy van jogunk kiszűzni pl. a politikai céllal Európába utazókat vagy az ISIS katonáit. De ezekről már a média alig beszélt. A legdurvábban azonban *teológiai oldalról* támadják a pápát. Azzal vádolják, hogy az irgalmasság nevében bizonytalanná teszi vagy megszünteti az egyház egyes ősi törvényeit és dogmáit. – A támadásokkal kapcsolatban fel kell idéznünk az azóta már szentté avatott *XXIII János pápa* történetét. Ő indította útjára a *II. vatikáni zsinatot*, és az általa bekövetkezett hatalmas egyházi megújulást 1959-ben. De e szent pápát is óriási támadások érték, pl. amikor egyetértésben a zsinati atyákkal helyeselte, hogy a liturgia 500 éven át kötelező nyelvét, a latint, cseréljék le a nemzeti nyelvekre, vagy hogy az 500 évvel ezelőtt bevezetett liturgikus formákat cseréljék át olyanokra, melyeket a mai ember jobban ért. Ekkoriban a kemény ellenállók a svájci Lefebre érsek köré tömörültek. Azt állították, hogy a zsinat és a pápa eltorzíja az ősi katolikus hitet. Lefebre-vel próbáltak tárgyalni a vatikáni felelősök, de amikor ő hajthatatlan maradt, elszakadt az egyháztól, egy csoport pappal és hívővel együtt. *XVI. Benedek pápa* újra próbált egyezkedni velük, hogy megszüntesse a szakadást, és megengedte, hogy ismét latinul misézzenek, háttal a népnek, és az 500 évvel ezelőtti liturgikus formákat használják a szentmisében. – Lefebre követőinek egy része, ez engedmények megkapása után, újra egyesült az egyházzal. De látható volt, hogy sokan ezután sem értették meg, hogy az egyháznak – miközben lényegi tanításai változatlanok – formáiban folyton meg kell újulnia, hogy a változó korokkal és kultúrákkal párbeszédet tudjon folytatni. – A Ferenc pápa elleni támadások is leginkább az ő oldalukról jelennek meg. Mert a pápa – korunk szinódusaival együtt – elutasítja azt a papi és keresztény magatartást, amely hagyományokra és jogszabályokra hivatkozva olykor durván megítéli mindazokat, akik nem élnek e szabályok szerint (akkor is, ha az illetők már egy vallás nélküli családban, világba születtek, és nem ellenségei a jézusi lelkületnek). A

támadások szerint Ferenc pápa irgalmas útmutatásai elbizonytalanítják az egyházjog előírásait. Láttuk, hogy Ferenc pápa arra a magatartásra hív, amelyet Jézus gyakorolt: aki nem ítélte el pl. a házasságtörő nőt vagy a szamaritánus asszonyt (akiket a korabeli zsidó jog, vagy a mai egyházi jog is elítél), hanem az irgalmas szeretet által próbálta felemelni, megmenteni őket. A korábbi gondolatok pontosan bemutatták, hogyan érti Ferenc pápa az irgalmasságot: úgy, hogy közben nem függeszti fel az egyháznak vagy az evangéliumnak ideáljait. – Ferenc pápa példája az irgalmasságnak abban is, ahogyan az ellene irányuló támadásokat elviseli, és mindig mosolyogva és irgalmasan járja élete jézusi útját.

Kérdések az elmélkedéshez és beszélgetéshez

Milyen esetekre emlékszel, amikor fel tudtad fedezni nem hívőkben az evangéliumi „ige magvait”, az örök értékek keresését?

Sokszor keletkeznek bennünk ítélkező gondolatok. Hogyan tudunk ezeknek ellenállni, hogyan lehet eljutni Jézus irgalmas látásmódjára? (Ferenc pápa sokszor beszél erről 96, 323)

Milyen helyzetek jutnak eszedbe, amelyekben meg kellene valósulnia életedben *a megkülönböztetés, a fokozatosság vagy az integráció* elveinek, mint az irgalmasság megnyilvánulásainak?

Megbeszélendő nyárra:

Nyári találkozások – tábor stb.

Záró ima: Mint a bevezető ima – vagy imádkozzunk saját szavainkkal (körben), tárjuk hálaadásunkat és kéréseinket Jézus elé!

Elhatározás: 1. Ha ítélet támad bennem, lélekben húzódjak vissza a lelkemben élő Jézushoz, és kérjem: Jézus te meghaltál őérette is! Segíts, hogy a Te irgalmas szemeddel tudjam látni őt!

2. Nyár folyamán különösen figyeljünk a napi imádságra. Mert a változó programok könnyen elsodorják azt. De élővé teszi a nyarat, ha élő az imádság

Befejező ének: Jézus néz rám a két szemedből...

[1](#) Equipes Notre-Dame házasság lelkesítő mozgalom. Alapdokumentum. Magánkiadás. 36.o.

[2](#) Vö. Chiara Lubich: A család a társadalom reménye. Bp. Új Város, 1993, 31. 33. o.

[3](#) vö. Catechesi Tradendae (1979) 43; Katekézis általános Direktóriuma (1997), 59, 173-176

[4](#) A 2015-ös rendes szinódust összefoglaló zárójelentés, a Relatio Finalis (=RF). A pápai levél ennek nem minden döntését idézi, mert ezek olykor inkább az európai viszonyokat tartják szem előtt; de számunkra, európaiak számára ezek irányadóak.

[5](#) vö. Populorum Progressio 74-75; Sollicitudo rei Socialis 42; Novo Millennio Ineunte 50; EG 198

[6](#) Hasonlóan ír az új evangelizációval foglalkozó szinódus üzenete Isten népéhez. Vatikán, 2012

[7](#) Ferenc pápa záróbeszéde a családszinóduson 2015. X. 24; vö AL 291